

Laura Vidilla Picón

**EL TURISME A ESPANYA COM A SECTOR ECONÒMIC:
Evolució abans i després de la pandèmia de la Covid-19 (2014-2024)**

TREBALL DE FI DE GRAU

Àrea d'Inversió Financera

Grau d'Economia

**FACULTAT D'ECONOMIA i EMPRESA
Universitat Rovira i Virgili**

Reus

Curs 2025-2026

Resum. El turisme a espanya com a sector econòmic: Evolució abans i després de la pandèmia de la Covid-19 (2014-2024)

Aquest treball analitza l'evolució del turisme a Espanya durant el període 2014-2024, amb l'objectiu de determinar si la recuperació posterior a la pandèmia de la Covid-19 ha suposat una transformació estructural del model turístic o si, per contra, els canvis observats responen principalment a factors conjunturals. L'estudi adopta un enfocament quantitatiu basat en dades oficials d'Eurostat i l'INE, combinant indicadors de volum (arribades internacionals i pernoctacions hoteleres) amb indicadors de valor econòmic (despesa turística total, despesa per turista i contribució al PIB turístic).

Els resultats confirmen que el sector ha superat els nivells prepandèmia tant en volum com en valor nominal, amb una recuperació notablement més ràpida que la d'Itàlia i França, els principals competidors mediterranis. No obstant això, l'anàlisi detallada dels factors explicatius posa en qüestió la interpretació d'aquest increment com a indicador d'una millora qualitativa del model: s'estima que una part molt significativa de l'augment de la despesa per turista (+22,2% respecte a 2019) respon a l'encariment generalitzat dels serveis turístics en el context inflacionari postcovid (amb una inflació acumulada d'aproximadament el 20% entre 2019 i 2024), i no a un canvi estructural en el perfil o les preferències del visitant. La hipòtesi central del treball és, per tant, parcialment rebutjada: el turisme espanyol s'ha recuperat amb solidesa, però no ha experimentat la transformació qualitativa que els indicadors nominals podrien suggerir.

Paraules clau: *Turisme espanyol, despesa, productivitat*

Resumen. El turismo en España como sector económico: Evolución antes y después de la pandemia de la Covid-19 (2014-2024)

Este trabajo analiza la evolución del turismo en España durante el periodo 2014-2024, con el objetivo de determinar si la recuperación tras la pandemia de la Covid-19 ha supuesto una transformación estructural del modelo turístico o si, por el contrario, los cambios observados responden principalmente a factores coyunturales. El estudio adopta un enfoque cuantitativo basado en datos oficiales de Eurostat y el INE, combinando indicadores de volumen (llegadas internacionales y pernoctaciones hoteleras) con indicadores de valor económico (gasto turístico total, gasto por turista y contribución al PIB turístico).

Los resultados confirman que el sector ha superado los niveles prepandemia tanto en volumen como en valor nominal, con una recuperación notablemente más rápida que la

de Italia y Francia. Sin embargo, el análisis detallado de los factores explicativos cuestiona la interpretación de este incremento como indicador de una mejora cualitativa del modelo: se estima que una parte muy significativa del aumento del gasto por turista (+22,2% respecto a 2019) responde al encarecimiento generalizado de los servicios turísticos en el contexto inflacionario postcovid (con una inflación acumulada de aproximadamente el 20% entre 2019 y 2024), y no a un cambio estructural en el perfil o las preferencias del visitante. La hipótesis central del trabajo es, por tanto, parcialmente rechazada: el turismo español se ha recuperado con solidez, pero no ha experimentado la transformación cualitativa que los indicadores nominales podrían sugerir.

Palabras clave: *Turismo español, gasto, productividad*

Abstract. Tourism in Spain as an economic sector: Evolution before and after the Covid-19 pandemic (2014-2024)

This paper analyses the evolution of tourism in Spain over the period 2014-2024, with the aim of determining whether the post-Covid-19 recovery has led to a structural transformation of the tourism model or whether the observed changes are mainly explained by conjunctural factors. The study follows a quantitative approach based on official data from Eurostat and INE, combining volume indicators (international arrivals and hotel overnight stays) with economic value indicators (total tourism expenditure, expenditure per tourist and tourism GDP contribution).

The results confirm that the sector has exceeded pre-pandemic levels in both volume and nominal value, recovering significantly faster than Italy and France. However, a detailed analysis of the explanatory factors challenges the interpretation of this increase as evidence of a qualitative improvement in the tourism model: a substantial share of the rise in spending per tourist (+22,2% compared to 2019) is attributed to the generalised increase in tourism service prices during the post-COVID inflationary context (with cumulative inflation of approximately 20% between 2019 and 2024), rather than to a structural shift in visitor profile or preferences. The central hypothesis of the paper is therefore partially rejected: Spanish tourism has recovered robustly, but has not undergone the qualitative transformation that nominal indicators might suggest.

Keywords: *Spanish tourism, expenditure, productivity*

Índex

1. Presentació.....	8
2. Introducció	9
2.1 Contextualització del treball.....	9
2.2 Objectius.....	9
3. Marc teòric.....	10
3.1. Definició del turisme.....	10
3.2 Com es mesura la seva aportació a l'economia?	10
3.3 Característiques del turisme com a sector econòmic	12
3.4. El model turístic espanyol.....	13
3.4.1 L'efecte del turisme en el PIB i en l'ocupació espanyola	13
3.4.2 Especialització en el turisme de masses	14
3.4.3 Concentració geogràfica i estacionalitat	14
3.4.4 Dependència dels mercats emissors	15
3.5 Impacte de la Covid-19 en el turisme europeu i espanyol.....	15
3.5.1 El context inflacionari postcovid a Espanya.....	17
4. Metodologia.....	18
4.1 Enfocament metodològic	18
4.2 Fonts estadístiques i cobertura temporal.....	18
4.3 Decisions metodològiques específiques.....	20
4.4 Eines i elaboració dels elements visuals	21
4.5 Limitacions de l'estudi.....	21
5. El turisme a Europa: context i tendències (2014-2024).....	22
5.1 El turisme com a sector clau de l'economia europea	22
5.2 Creixement sostingut (2014-2019).....	23
5.3 L'impacte de la Covid-19 (2020)	24
5.4 La recuperació (2021-2024).....	26
5.5 Canvis en la participació en el turisme europeu	27
5.6 Síntesi.....	27
6. El turisme a Espanya: evolució, impacte de la Covid-19 i recuperació	29

6.1 <i>El turisme a Espanya com a sector econòmic (2016-2019)</i>	29
6.1.1 El turisme en l'economia espanyola: PIB, VAB i ocupació.....	29
6.1.2 Flux de turistes: pernoctacions (2014-2024).....	30
6.1.3 Dimensió econòmica: despesa turística internacional	31
6.1.4 Perfil del turista: principals mercats emissors (2019)	34
6.2 <i>L'impacte de la Covid-19 en el turisme espanyol (2020–2021)</i>	35
6.2.1 Col·lapse del turisme	35
6.2.2 Impacte econòmic: PIB turístic, VAB i ocupació	36
6.2.3 Recuperació parcial i primers canvis (2021).....	37
6.3 <i>Recuperació i evolució del valor econòmic del turisme a Espanya (2022-2024)</i>	38
6.3.1 Recuperació en volum: arribades, pernoctacions i establiments.....	38
6.3.2 La despesa creix molt més que el volum.....	39
6.3.3 Canvis en els mercats emissors postcovid	40
6.3.4 Distribució territorial: canvis per comunitat autònoma	41
6.3.5 El debat del sobreturisme: la cara B de la recuperació	43
7. Espanya en el context mediterrani: comparació amb Itàlia i França	44
7.1 <i>Qui lidera en volum: evolució de les pernoctacions (2014-2024)</i>	44
7.2 <i>Qui genera més valor: despesa turística i variació postcovid</i>	45
7.3 <i>Productivitat turística: despesa per pernoctació</i>	45
7.4 <i>Síntesi: què fa única Espanya</i>	46
8. Resultats i conclusions	48
8.1 <i>Resultats principals</i>	48
8.2 <i>Contrast de la hipòtesi</i>	49
8.3 <i>Conclusions</i>	50
9. Bibliografia	53
ANNEXOS	56

Índex de gràfics

Gràfic 1: Pes del turisme en el PIB europeu (2016-2022).....	22
Gràfic 2: Pernotacions en allotjaments turístics per bloc geogràfic (2014-2024)	23
Gràfic 3: Variació d'arribades totals 2020 vs. 2019 - top 10 països UE27	25
Gràfic 4: Variació de pernoctacions i despesa turística el 2024 respecte a 2019	26
Gràfic 5: Percentatge de participació en turisme de 4 o més nits per bloc geogràfic (2014-2024)	27
Gràfic 6: Contribució del turisme al PIB (%) i ocupació turística a Espanya (2016-2022)	30
Gràfic 7: Pernotacions hoteleres a Espanya per residència del turista (2014-2024). 31	
Gràfic 8: Despesa turística internacional total a Espanya (2016–2024).....	32
Gràfic 9: Despesa turística internacional mitjana per viatge i per dia a Espanya (2016-2024)	32
Gràfic 10: Evolució de la taxa de variació de l'Índex de Preus Hotelers (IPH) a Espanya (2014-2024). Base 2008.	33
Gràfic 11: Principals mercats emissors de turisme internacional a Espanya (2019)... 34	
Gràfic 12: PIB i VAB turístic a Espanya en preus corrents (2016-2023)	36
Gràfic 13: Ocupació turística a Espanya (2016-2022).....	37
Gràfic 14: Arribades de turistes internacionals a Espanya (2016-2024)	39
Gràfic 15: Variació dels indicadors turístics a Espanya 2024 vs 2019 (%).....	40
Gràfic 16: Turistes i despesa mitjana per turista per mercat emissor a Espanya (2024) <i>Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE</i>	41
Gràfic 17: Evolució de les pernoctacions turístiques: Espanya, Itàlia i França (2014-2024)	44
Gràfic 18: Variació de pernoctacions i despesa turística 2024 vs 2019: Espanya, Itàlia i França	45
Gràfic 19: Despesa turística per pernoctació: Espanya, Itàlia i França (2014-2024) <i>Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat</i>	46

Índex de taules

Taula 1: Indicadors emprats per l'anàlisi europea.....	19
Taula 2: Indicadors emprats per l'anàlisi espanyola	19
Taula 3: Variació dels indicadors turístics principals a Espanya: 2020 vs 2019 (%)....	35

Índex d'il·lustracions

Il·lustració 1: Mapa de la variació percentual d'establiments hotelers oberts 2020 vs 2019 per CCAA	37
Il·lustració 2: Mapa de la variació % de la despesa turística internacional per CCAA (2024 vs 2019).....	42
Il·lustració 3: Mapa de la concentració de pernoctacions hoteleres per CCAA (2024)	
<i>Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE.</i>	42

1. Presentació

El turisme és un sector de gran importància dins de l'economia espanyola tant pel seu pes en el producte interior brut com per la seva capacitat de generar ocupació i dinamitzar altres activitats econòmiques. A més a més, es tracta d'un sector fortament vinculat a la mobilitat internacional i, per tant, especialment sensible davant canvis econòmics i socials a escala global. Aquesta combinació de rellevància econòmica i vulnerabilitat el converteix en un àmbit especialment interessant d'anàlisi.

En aquest context, la motivació principal per a l'elecció d'aquest tema neix de l'interès per analitzar com un sector clau de l'economia espanyola ha reaccionat davant un esdeveniment extraordinari com la pandèmia de la Covid-19. El turisme va ser un dels sectors més afectats per aquesta crisi, fet que el converteix en un cas d'estudi interessant per a un Treball de Fi de Grau en Economia.

Pel que fa a la vinculació amb el grau, aquest treball integra coneixements adquirits en diverses assignatures. D'una banda, Economia del gènere i desenvolupament (només la part de desenvolupament) ha permès treballar amb indicadors econòmics a partir de fonts oficials com Eurostat, competència que s'aplica directament en la part empírica del treball. Així mateix, assignatures com Macroeconomia i Principis d'Economia Aplicada proporcionen les eines conceptuals per interpretar el paper del turisme dins del PIB i la seva relació amb el creixement econòmic.

Addicionalment, el treball també es relaciona amb assignatures orientades a l'anàlisi econòmica i financera, com Direcció Financera, que constitueix l'àmbit assignat per al desenvolupament d'aquest treball. Aquestes matèries permeten desenvolupar la capacitat d'analitzar dades econòmiques, interpretar indicadors quantitatius i extreure conclusions a partir d'informació estadística, habilitats que resulten essencials per a l'elaboració d'aquest estudi comparatiu.

Finalment, aquest treball ha permès desenvolupar diverses competències pròpies del grau, com la capacitat de cercar, seleccionar i analitzar informació estadística procedent de fonts oficials, així com aplicar mètodes d'anàlisi empírica a l'estudi de fenòmens econòmics. D'igual manera, s'ha treballat la capacitat de comunicar resultats de manera clara i estructurada, així com l'autonomia en la presa de decisions metodològiques i el pensament crític davant les limitacions de les dades.

2. Introducció

2.1 Contextualització del treball

Aquest treball s'emmarca en l'anàlisi del turisme com a fenomen econòmic, amb especial atenció al cas espanyol en el període recent marcat per la pandèmia de la Covid-19. L'objectiu principal és aportar una visió basada en dades que permeti entendre l'evolució del sector i interpretar si la recuperació observada respon a una simple normalització o a un canvi en el seu funcionament.

Per fer-ho, l'estudi combina l'anàlisi de diversos indicadors turístics i econòmics, amb l'objectiu d'avaluar tant el volum d'activitat com el valor generat pel sector. L'enfocament adoptat és quantitatiu i es basa en l'explotació de dades estadístiques oficials, la qual cosa permet garantir la comparabilitat dels resultats i situar el cas espanyol dins d'un context europeu més ampli.

En conclusió, el treball té com a finalitat contrastar la següent hipòtesi:

El turisme espanyol no només s'ha recuperat dels efectes de la pandèmia de la Covid-19, sinó que ha superat els nivells de 2019 tant en volum com en valor econòmic, evidenciant una possible transformació cap a un model de major qualitat i rendibilitat.

2.2 Objectius

L'objectiu principal d'aquest treball és analitzar l'evolució del turisme a Espanya en els períodes prepandèmic, pandèmic i postpandèmic (2014-2024) i determinar si la recuperació del sector després de la crisi ha suposat una transformació estructural del model turístic.

De manera complementària, el treball també té com a objectius específics:

- 1) Analitzar l'evolució dels principals indicadors turístics i econòmics.
- 2) Quantificar l'impacte de la Covid-19 sobre el sector.
- 3) Avaluar si l'increment en la despesa per turista respon a un canvi de perfil de la demanda o a l'efecte de l'encariment dels preus dels serveis turístics.
- 4) Situar el cas espanyol en el context europeu mitjançant la comparativa amb França i Itàlia.

3. Marc teòric

3.1. Definició del turisme

Abans de començar a analitzar la dimensió econòmica del turisme és necessari delimitar conceptualment què s'entén per turisme com a fenomen socioeconòmic. L'Organització Mundial del Turisme (OMT) estableix que el turisme es defineix com un fenomen social, cultural i econòmic vinculat al desplaçament de persones fora del seu lloc de residència.

Dins d'aquesta definició s'engloben tres grans modalitats del turisme:

1. El turisme intern o domèstic.
2. El turisme receptor o *inbound*, que correspon a les activitats dels no residents dins d'un territori determinat.
3. El turisme emissor o *outbound*, el qual recull els desplaçaments dels residents fora del país.

Aquesta delimitació de fluxos és essencial per poder quantificar el pes econòmic real de l'activitat turística en qualsevol territori (UN Tourism / OECD, 2024).

3.2 Com es mesura la seva aportació a l'economia?

Un cop establerta la definició del turisme, cal comprendre com es mesura la seva aportació a l'economia, ja que aquesta activitat és reconeguda com un dels principals motors del creixement econòmic mundial. Tal com assenyala l'OCDE a l'informe *Tourism Trends and Policies 2024*, el sector turístic constitueix un generador clau d'activitat econòmica, contribuint a la creació de llocs de treball, renda i divises, a més de fomentar el desenvolupament regional i de les comunitats locals (OCDE, 2024).

Tot i això, resulta complicat quantificar tota l'aportació del turisme a l'economia. Mesurar el PIB turístic presenta particularitats metodològiques derivades de la naturalesa de l'activitat turística. A diferència d'altres sectors, la demanda del turisme es distribueix de manera simultània entre indústries molt diverses: el transport, l'allotjament, la restauració, el comerç minorista, els serveis culturals, entre d'altres. Aquesta heterogeneïtat fa que la contribució del turisme al producte interior brut i al valor afegit brut només es pugui estimar adequadament mitjançant marcs estadístics específics (OCDE, 2024).

Per aquest motiu, resulta imprescindible disposar d'instruments de mesura que permetin capturar tant la dimensió directa com la indirecta de la contribució econòmica del turisme. L'instrument estadístic que dona resposta a aquesta necessitat és el Compte Satèl·lit del Turisme (CST), en anglès *Tourism Satellite Account* (TSA). Aquesta eina constitueix un marc conceptual orientat a la mesura econòmica del turisme en tots els seus components: domèstic, receptor i emissor. Gràcies a la CST és possible estimar el PIB turístic, determinar la contribució directa a l'economia i dur a terme anàlisis més profundes (OCDE, 2024).

Dins de la CST es troben dades d'oferta i demanda turística que estableixen una classificació clara de productes i activitats característiques del turisme. Tal com la descriuen Cuadrado Roura i López Morales (2018), es pot entendre com un conjunt de comptes i taules basats en els principis metodològics de la Comptabilitat Nacional, el qual presenta diversos paràmetres econòmics del turisme en referència a un determinat exercici. Complementàriament, el marc metodològic de la CST inclou tots els sectors vinculats al turisme prèviament esmentats. D'aquesta manera, s'ofereix una visió integrada que permet capturar la veritable dimensió econòmica del turisme amb un nivell de detall que els comptes nacionals convencionals no poden assolir (OCDE, 2024).

En l'àmbit espanyol, l'elaboració de la CST va a càrrec de l'Institut Nacional d'Estadística (INE). La rellevància d'aquest instrument neix del fet que, a partir de les estimacions provinents de la demanda i l'oferta turística, és possible obtenir dades agregades que permeten assolir una visió integrada del turisme. D'aquesta manera, el VAB turístic recull el VAB generat en l'economia com a resultat de la demanda turística, no només en les activitats característiques del sector, sinó en totes aquelles que proporcionen productes als visitants. A partir d'això, és possible obtenir el PIB turístic (equivalent al VAB turístic més els impostos nets sobre productes relacionats amb la demanda turística) i, amb això, dades sobre altres variables econòmiques vinculades al sector (Cuadrado Roura i López Morales, 2018).

D'aquesta manera es distingeixen dos tipus d'efectes estimables amb la CST. D'una banda, els efectes directes, que s'elaboren a partir de les dades generades per les empreses que subministren béns i serveis directament als visitants. De l'altra, els efectes indirectes, que es produeixen gràcies a l'arrossegament multiplicador que l'activitat de les empreses turístiques provoca sobre les altres empreses del sistema econòmic.

Aquesta distinció entre efectes directes i indirectes és clau per entendre la veritable magnitud econòmica del turisme i la seva capacitat d'arrossegament sobre el conjunt de l'economia. Aquesta propietat, coneguda a la literatura com a efecte multiplicador del turisme, justifica per què el turisme és considerat un motor estructural del creixement econòmic.

3.3 Característiques del turisme com a sector econòmic

Per comprendre el comportament econòmic del turisme i les seves implicacions, cal identificar les característiques estructurals que defineixen aquest sector i el diferencien d'altres activitats econòmiques. Aquestes característiques determinen tant la seva capacitat de generar creixement com la seva exposició davant pertorbacions externes.

1) Dependència de la mobilitat internacional:

Una de les característiques més importants del turisme és la seva estreta dependència de la mobilitat internacional. El turisme receptor requereix que les persones puguin desplaçar-se lliurement entre països, fet que el converteix en un sector extraordinàriament sensible a les condicions de connectivitat aèria, a les polítiques de visats i a qualsevol restricció de mobilitat entre fronteres (UN Tourism, 2024).

2) Estacionalitat de la demanda turística:

Un altre tret estructural destacat és l'estacionalitat de la demanda turística. La concentració de fluxos de visitants en determinats períodes de l'any (especialment en els mesos d'estiu per als destins de sol i platja, o en els mesos d'hivern per als de muntanya) genera desequilibris tant en l'ocupació com en l'ús de les infraestructures. L'OCDE assenyala explícitament que la naturalesa inestable, irregular i estacional del treball turístic constitueix una barrera per a l'estabilitat laboral a llarg termini en el sector, i que les mesures per estendre la temporada a través del màrqueting i la innovació de productes són fonamentals per salvaguardar l'ocupació i crear llocs de treball més estables i duradors (OCDE, 2024).

3) Pes del turisme internacional vs. domèstic:

Pel que fa al pes relatiu de les modalitats turístiques, tot i que el turisme receptor sol acaparar una major atenció mediàtica i política, el turisme domèstic juga un paper d'enorme rellevància en l'estabilitat econòmica del sector. Tal com assenyalen Vallejo Pousada i Larrinaga Rodríguez (2019), considerar el turisme espanyol com un fenomen fonamentalment receptor constitueix un error d'apreciació, ja que històricament el

turisme intern ha exercit un paper decisiu en l'origen i el desenvolupament dels territoris turístics. Les dues modalitats responen a dinàmiques diferents i es veuen afectades de manera distinta davant els xocs externs: mentre que el turisme receptor depèn de factors com el tipus de canvi, la connectivitat aèria o les polítiques de visats, el turisme domèstic està més vinculat a la renda disponible de les llars i a la confiança del consumidor intern. Un sector turístic equilibrat entre totes dues fonts de demanda és, per tant, més resistent a pertorbacions externes (Cuadrado Roura i López Morales, 2018).

4) Vulnerabilitat davant xocs externs:

Precisament aquesta exposició a factors externs converteix el turisme en un dels sectors més vulnerables davant pertorbacions de qualsevol naturalesa. Sinclair (1998) ja apuntava que l'elevada exposició del turisme a factors exògens representa una debilitat estructural inherent al sector, que s'ha confirmat en múltiples ocasions al llarg de la història. L'OCDE subratlla que enfortir una economia turística requereix abordar les fragilitats estructurals del sector de manera globalitzada i amb una perspectiva de llarg termini, de manera que el turisme pugui minimitzar l'impacte de futurs xocs i recuperar-se amb major rapidesa (OCDE, 2024).

3.4. El model turístic espanyol

El turisme a Espanya no és simplement un sector econòmic rellevant, sinó un pilar fonamental de l'estructura productiva del país amb una trajectòria de més d'un segle. Vallejo Pousada i Larrinaga Rodríguez (2019) identifiquen almenys sis grans fases en la seva evolució: des dels orígens del turisme modern a finals del segle XIX, passant pel denominat "miracle turístic" dels anys seixanta impulsat pel Pla d'Estabilització, fins a l'etapa actual de consolidació i alta turistificació. Cadascuna d'aquestes fases ha contribuït a configurar un model turístic amb trets estructurals propis que, alhora, determinen tant els seus punts forts com les seves vulnerabilitats (Vallejo Pousada i Larrinaga Rodríguez, 2019).

3.4.1 L'efecte del turisme en el PIB i en l'ocupació espanyola

Amb un pes en el PIB i en l'ocupació que supera àmpliament la mitjana dels països del seu entorn, l'OCDE qualifica el turisme com un sector clau de l'economia espanyola i un destacat motor del desenvolupament socioeconòmic del país (OCDE, 2024). Aquesta caracterització no és nova: des dels anys seixanta el turisme ha actuat com a motor de creixement i com a font de divises imprescindible per finançar la modernització de

l'economia espanyola, sent un dels principals mecanismes d'inserció del país en els circuits econòmics internacionals (Vallejo Pousada i Larrinaga Rodríguez, 2019). Des d'una perspectiva comparada, Dogru i Bulut (2018) mostren que el sector turístic a Espanya ha crescut històricament més que la resta del conjunt de l'economia, la qual cosa posa de manifest el paper del turisme com a element d'estabilització. Tot i això, aquesta dependència és també una font de vulnerabilitat, atès que una crisi del sector pot tenir repercussions sobre el conjunt de l'economia de magnituds considerables (Dogru i Bulut, 2018).

3.4.2 Especialització en el turisme de masses

El model turístic espanyol s'ha construït històricament al voltant del turisme de masses, basat en l'oferta de sol, platja i preus competitius dirigida a un gran volum de visitants internacionals, principalment procedents d'Europa del Nord. Aquesta especialització ha permès a Espanya convertir-se en un dels destins més visitats del món, mantenint una posició de lideratge global durant dècades (Vallejo Pousada i Larrinaga Rodríguez, 2019). No obstant això, presenta algunes limitacions estructurals de fons: el turisme de masses tendeix a competir en preu més que en valor afegit, la qual cosa pressiona els marges empresarials i dificulta la millora de la productivitat. L'OCDE assenyala que superar les debilitats estructurals del sector requereix impulsar una transició cap a modalitats turístiques de major valor afegit i menor impacte sobre les comunitats locals i el medi ambient (OCDE, 2024).

3.4.3 Concentració geogràfica i estacionalitat

El model espanyol es caracteritza, a més, per una forta concentració geogràfica i estacional. La major part de l'activitat es concentra a les zones del litoral mediterrani i als arxipèlags, mentre que moltes regions de l'interior tenen un pes molt menor en el sector. Aquesta distribució desigual genera desequilibris territorials importants i afecta directament la productivitat i la qualitat de l'ocupació, atès que l'activitat es concentra en períodes concrets de l'any (Cuadrado Roura i López Morales, 2018). Tanmateix, les dades més recents apunten a una lleugera tendència cap a la desestacionalització i la diversificació territorial (on les comunitats menys turístiques van guanyant pes progressivament), tot i que es tracta encara d'un procés força gradual (CaixaBank Research, 2026).

3.4.4 Dependència dels mercats emissors

Finalment, el sector es caracteritza per una elevada dependència d'uns pocs mercats internacionals emissors, principalment el Regne Unit, França i Alemanya. Aquesta concentració ha estat històricament un punt fort del sector, però també representa un risc important, ja que qualsevol pertorbació econòmica o política en aquests països pot afectar directament i de manera significativa la demanda turística a Espanya (OCDE, 2024). En conjunt, aquestes característiques defineixen el model turístic espanyol i expliquen tant la seva fortalesa com la seva vulnerabilitat.

3.5 Impacte de la Covid-19 en el turisme europeu i espanyol

La pandèmia de COVID-19 va representar el xoc més sever que ha experimentat el sector turístic en tota la seva història moderna. A diferència de crisis anteriors (com la financera global de 2008-2009), la pandèmia va combinar simultàniament el col·lapse de la demanda, el tancament de fronteres i la paralització total de la mobilitat internacional, afectant de manera transversal tots els segments i modalitats turístiques sense excepció. En paraules de Barrientos-Báez et al. (2021), el sector turístic es va veure greument afectat en el conjunt dels seus productes i serveis, i la crisi va posar en evidència la seva condició vulnerable davant pertorbacions externes de gran magnitud (Barrientos-Báez et al., 2021).

Europa, com a principal destinació turística mundial, va absorbir una part molt significativa d'aquest impacte. La caiguda, a més a més, no va ser igual per tots els territoris europeus, ja que les diferències en els patrons de connectivitat aèria, en la dependència del turisme de llarga distància i en les polítiques de confinament adoptades per cada govern van determinar ritmes d'afectació i de recuperació molt desiguals entre els diferents països del continent. La coordinació transfronterera i l'avanç de les campanyes de vacunació van ser factors clau per restaurar progressivament la confiança dels viatgers, tot i que el ritme de recuperació va continuar sent desigual i va dependre en gran mesura del grau d'obertura de cada destinació i de la procedència dels seus principals mercats emissors (UN Tourism, 2024).

Pel que fa a Espanya, donada la seva elevada dependència estructural del turisme receptor internacional, aquesta va patir un dels impactes més severs entre els països de l'OCDE. La quasi total paralització dels fluxos internacionals de visitants va traslladar-se immediatament als principals indicadors econòmics del sector, amb caigudes pronunciades en l'ocupació hotelera, els ingressos per turisme receptor i la contribució

directa del sector al PIB (OCDE, 2024). Des del punt de vista del mercat laboral, la temporalitat i la precarietat contractual inherents al model turístic espanyol van fer que els treballadors del sector fossin especialment vulnerables a l'aturada d'activitat, i la pandèmia va exposar amb claredat les limitacions d'un teixit empresarial dominat per microempreses i autònoms amb escassa capacitat per resistir un aturament prolongat (CaixaBank Research, 2026).

En aquest context de col·lapse del turisme receptor, el turisme domèstic va adquirir força protagonisme, actuant com a factor de suport parcial del sector. La seva recuperació va ser notablement més ràpida que la del turisme internacional, ja que no depenia de l'obertura de fronteres ni de la disponibilitat de connexions aèries. La pandèmia va confirmar la tesi de Vallejo Pousada i Larrinaga Rodríguez (2019) que el turisme intern ha exercit un paper decisiu en el sosteniment dels territoris turístics espanyols: quan el turisme receptor va col·lapsar, el turisme domèstic es va convertir en l'única font de demanda disponible per a moltes destinacions, contribuint a sostenir parcialment l'activitat del sector durant les fases de desescalada i reobertura progressiva.

Més enllà de la seva dimensió immediata, la COVID-19 va tenir un impacte estructural profund, accelerant tendències que ja existien amb anterioritat i posant al descobert vulnerabilitats que la llarga fase expansiva prèvia havia ocultat. La pandèmia va obligar les organitzacions de màrqueting de destinació a replantejar els seus objectius comunicatius per centrar-los en informar i educar la societat sobre nous estils de consum turístic que garantissin tant la sostenibilitat dels destins com la salut de tots els implicats en el procés turístic (Barrientos-Báez et al., 2021). Alhora, va accelerar tendències com l'interès creixent pel turisme rural i de natura, la desestacionalització de la demanda i l'auge del turisme de proximitat, que s'han consolidat en els anys posteriors a la pandèmia (CaixaBank Research, 2026).

Finalment, des de la perspectiva de les polítiques públiques, l'OCDE (2024) subratlla que la pandèmia va impulsar els governs a adoptar mesures excepcionals de suport al sector, i que la forta recuperació posterior confirma la resiliència de la demanda turística. Tanmateix, la magnitud del xoc va deixar al descobert que les vulnerabilitats estructurals del model requereixen una resposta política sistèmica i de llarg termini per garantir que el sector pugui afrontar amb major solidesa els reptes i perturbacions futures (OCDE, 2024).

3.5.1 El context inflacionari postcovid a Espanya

Per comprendre adequadament l'evolució del valor econòmic generat pel turisme en el període post-covid, resulta imprescindible contextualitzar-la dins del marc macroeconòmic general que ha caracteritzat l'economia espanyola des de 2021. La recuperació turística no s'ha produït en un entorn de preus estables, sinó en un context d'inflació elevada i persistent que ha encarat de manera generalitzada el conjunt de béns i serveis, incloent-hi els turístics.

L'impuls inflacionari es va iniciar el 2021 com a conseqüència de la combinació de la demanda acumulada durant la pandèmia, els colls d'ampolla en les cadenes de subministrament globals i l'augment dels preus de l'energia. La situació es va agreujar significativament el 2022 arran de la invasió russa d'Ucraïna, que va disparar els preus energètics i alimentaris a escala europea. Segons l'INE, la inflació mitjana a Espanya va ser del 3,1% el 2021, del 8,4% el 2022 i del 3,5% el 2023, moderant-se fins al 2,8% el 2024 (INE, 2024). Aquesta acumulació d'inflació al llarg del cicle post-covid suposa un encariment real dels preus de consum d'aproximadament el 20% entre 2019 i 2024, una magnitud que té implicacions directes per a la interpretació de les dades turístiques.

Tal com documentava CaixaBank Research ja a principis de 2023, els preus de l'allotjament a Espanya es van situar un 18,6% per sobre dels de gener de 2019, mentre que els preus de l'oci i la restauració acumulaven un increment del 14,9% en el mateix període (CaixaBank Research, 2023). En els anys posteriors, la tendència va continuar: els serveis de restauració i allotjament van registrar increments interanuals sostinguts per sobre del 4% el 2024, mentre que els paquets turístics interns van acumular un encariment de gairebé el 60% entre 2021 i 2024, i els vols interns van pujar un 11,3% només el 2024 (INE, 2024).

A això cal afegir-hi un factor addicional vinculat a la dinàmica d'oferta i demanda: la reducció de l'oferta hotelera disponible (que el 2024 seguia per sota dels nivells de 2019) davant d'una demanda creixent ha generat pressions alcistes sobre els preus dels allotjaments, un fenomen típic d'escassetat relativa d'oferta que eleva el preu unitari sense que l'experiència del turista millori necessàriament. En aquest sentit, l'encariment del turisme a Espanya és en part un fenomen de mercat i en part un reflex de la inflació generalitzada de l'economia.

Un cop establert el marc conceptual i contextual que constitueixen la base teòrica sobre la qual es recolza l'anàlisi empírica, es presenta a continuació el capítol de la

metodologia, el qual descriu les fonts estadístiques utilitzades, les decisions de tractament de les dades i l'enfocament adoptat per contrastar la hipòtesi central d'aquest treball.

4. Metodologia

Aquest capítol descriu el disseny metodològic del treball, les fonts estadístiques utilitzades, les decisions de tractament de les dades i les limitacions que afecten l'anàlisi. L'objectiu és garantir la transparència dels resultats i justificar les decisions preses en cada etapa del procés d'investigació.

4.1 Enfocament metodològic

El treball té un enfocament quantitatiu i descriptiu-analític. S'utilitzen dades estadístiques secundàries provinents de fonts oficials per descriure l'evolució del turisme en tres fases temporals diferenciades: creixement precovid (2014-2019), impacte de la pandèmia (2020-2021) i recuperació postcovid (2022-2024).

L'anàlisi té per objectiu contrastar la hipòtesi central del treball: determinar si l'increment en el valor econòmic generat respon a una transformació estructural del model o, alternativament, a l'efecte de l'encariment dels preus en el context inflacionari postcovid.

Pel que fa a l'estructura del treball, aquesta està organitzada en tres capítols complementaris. En primer lloc, una escala europea que contextualitza el cas espanyol dins de la Unió Europea i identifica patrons generals del sector. En segon lloc, una escala nacional que aprofundeix en l'evolució del turisme a Espanya a partir d'indicadors econòmics i turístics específics. I, finalment, es realitza una comparativa directa entre Espanya, Itàlia i França com a principals destinacions turístiques de la zona mediterrània europea.

4.2 Fonts estadístiques i cobertura temporal

Totes les dades utilitzades provenen de fonts estadístiques oficials. En primer lloc, s'han utilitzat les bases de dades d'Eurostat i de l'UN Tourism per a l'anàlisi europea, i, en segon lloc, s'han utilitzat les estadístiques de l'Institut Nacional de Estadística (INE) per a l'anàlisi espanyola.

Cada indicador prové d'una estadística concreta amb la seva pròpia cobertura temporal. En les següents taules es mostra un resum de les fonts utilitzades i el període temporal que cobreix cadascuna:

Anàlisi d'Europa:

Taula 1: Indicadors emprats per l'anàlisi europea

Indicador	Font	Període
% de contribució del turisme al PIB europeu	UN Tourism	2016-2022
Nombre de pernoctacions totals a cada país de la UE27	Eurostat	2014-2024
Nombre d'arribades turístiques totals a cada país de la UE27	Eurostat	2014-2024
Despesa total en viatges turístics a cada país de la UE27	Eurostat	2014-2024
% de participació de la població en el turisme de 4 o més nits	Eurostat	2014-2024

Font: Elaboració pròpia.

Anàlisi d'Espanya (INE):

Taula 2: Indicadors emprats per l'anàlisi espanyola

Indicador	Font	Període
PIB turístic	Cuenta Satélite del Turismo	2016-2023
Ocupació turística	Cuenta Satélite del Turismo	2016-2022
Arribades internacionals	Estadística de movimientos turísticos en frontera. FRONTUR.	2016-2024
Pernoctacions hoteleres	Encuesta de Ocupación Hotelera. EOH.	2014-2024
Despesa turística total i per turista	Encuesta de Gasto Turístico	2016-2024
Despesa turística per CCAA	Encuesta de Gasto Turístico. EGATUR.	2016-2024
Establiments hotelers per CCAA	Encuesta de Ocupación Hotelera. EOH.	2014-2024
Mercats emissors	Estadística de movimientos turísticos en frontera. FRONTUR.	2016-2024
Índex de preus hotelers (Base 2008)	Hoteles: encuesta de ocupación, índice de precios e indicadores de rentabilidad.	2014-2024

Font: Elaboració pròpia.

Tal com es pot observar a les taules, no tots els indicadors disposen de dades per al conjunt del període 2014-2024. Les fonts principals de l'INE (FRONTUR i l'Enquesta d'Ocupació Hotelera) cobreixen la major part del període, però la *Cuenta Satélite del Turismo* presenta un retard de publicació que limita la sèrie fins al 2022 o 2023 segons l'indicador. Tot i aquesta limitació, les dades disponibles permeten analitzar amb suficient detall les tres fases que estructuren el treball: la fase de creixement prèvia a la Covid-19, l'impacte de la pandèmia i la recuperació posterior.

4.3 Decisions metodològiques específiques

L'elaboració d'un treball que combina fonts estadístiques amb metodologies i cobertures temporals diferents requereix prendre una sèrie de decisions de tractament de les dades. Aquestes no responen a criteris aleatoris, sinó a la necessitat de garantir la coherència interna de l'anàlisi, la comparabilitat entre períodes i la correcta interpretació dels resultats. A continuació es detallen les principals decisions adoptades i la justificació de cadascuna:

I. Encadenament del Compte Satèl·lit del Turisme:

L'INE publica el Compte Satèl·lit del Turisme en dues sèries amb bases de càlcul diferents: la revisió estadística de 2019 (que cobreix el període 2016-2022) i la revisió estadística de 2024 (que cobreix el període 2021-2024). Per garantir la coherència de la sèrie temporal, s'han utilitzat els valors de la revisió 2019 per als anys 2016-2020 i els de la revisió 2024 per als anys 2021-2024.

II. Tractament de les dades mensuals:

Les estadístiques del FRONTUR i de l'EOH es publiquen amb periodicitat mensual. Per obtenir els totals anuals s'han sumat els dotze mesos de cada any per als indicadors de flux (arribades internacionals i pernoctacions), que s'acumulen al llarg de l'any. Per als indicadors d'estat (nombre d'establiments hotelers), s'ha calculat la mitjana dels dotze mesos.

III. Tractament de Rússia al FRONTUR:

A partir de març de 2022, l'INE va integrar les dades de Rússia dins de l'agregat "Resta d'Europa" com a conseqüència de la guerra d'Ucraïna i les restriccions de mobilitat derivades. Per mantenir la coherència de la sèrie, s'han sumat manualment les columnes de la resta d'Europa i Rússia per als anys anteriors a 2022, de manera que tots els períodes siguin comparables.

IV. Diferència de cobertura entre EOH i Eurostat:

Les dades de pernoctacions presenten una diferència de cobertura important segons la font. L'Enquesta d'Ocupació Hotelera de l'INE, utilitzada per a l'anàlisi específica d'Espanya (capítol 5), recull solament les pernoctacions en establiments hotelers. Les dades d'Eurostat utilitzades per a l'anàlisi europea (capítol 4) i per a la comparativa amb Itàlia i França (capítol 6), inclouen tots els tipus d'allotjament turístic: hotels, apartaments, càmpings i altres allotjaments col·lectius.

Aquesta diferència explica per què les xifres de pernoctacions d'Espanya del capítol 4 (Eurostat: 470 milions aproximadament el 2019) no coincideixen amb les del capítol 5 (EOH: 343 milions aproximadament el 2019). Cada font s'utilitza per a la finalitat per a la qual ofereix major precisió: Eurostat per a la comparabilitat internacional i l'INE per a la profunditat de l'anàlisi nacional.

V. Agrupació de la UE27 en blocs geogràfics:

Per facilitar la visualització de les tendències europees, els 27 estats membres s'han agrupat en tres blocs: Mediterrani, Occident i Nord i Centre i Est. Aquesta agrupació respon a criteris de proximitat geogràfica i similitud en el model turístic.

4.4 Eines i elaboració dels elements visuals

Per una banda, tots els gràfics s'han elaborat amb Microsoft Excel, a partir de les taules elaborades específicament per a cada indicador. Per una altra banda, els tres mapes coroplètics del treball s'han elaborat amb *Datawrapper*, una eina de visualització de dades en línia que permet crear mapes a partir de dades tabulades. Les dades introduïdes als mapes provenen de les mateixes taules netes elaborades a Excel i en cada mapa s'especifica la paleta de colors utilitzada i el rang dels valors representats.

4.5 Limitacions de l'estudi

La principal limitació del treball és la cobertura temporal incompleta d'algunes fonts. El Compte Satèl·lit del Turisme no disposa de dades d'ocupació posteriors al 2022 ni del PIB turístic estimat per al 2024, la qual cosa impedeix completar la sèrie per a tots els indicadors econòmics fins al darrer any analitzat. Tot i això, la sèrie disponible és suficient per cobrir les tres fases de l'estudi.

Una segona limitació és la diferència de cobertura entre fonts, especialment entre l'EOH (hotelers) i Eurostat (tots els establiments), que fa que les xifres de pernoctacions no siguin directament comparables entre capítols. Aquesta limitació s'ha gestionat especificant sempre la font i justificant l'ús de cada estadística per a la seva finalitat concreta.

Malgrat aquestes limitacions, les fonts seleccionades ofereixen una cobertura suficient i una qualitat estadística contrastada per assolir els objectius d'aquest treball.

5. El turisme a Europa: context i tendències (2014-2024)

Aquest capítol ofereix una visió general del turisme a la Unió Europea durant el període 2014-2024, amb l'objectiu de contextualitzar l'anàlisi específica d'Espanya que es desenvolupa als capítols posteriors. L'objectiu no és només descriure l'evolució del sector, sinó també identificar patrons generals que permetin entendre millor el funcionament del turisme europeu abans, durant i després de la pandèmia.

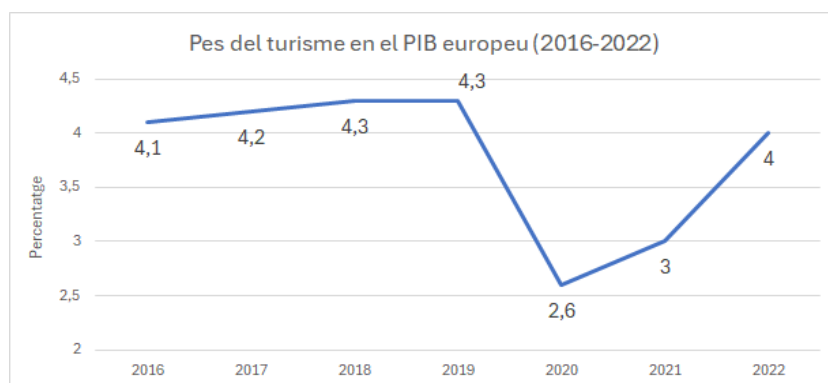
Per estructurar la comparació, els 27 estats membres s'han agrupat en tres blocs geogràfics:

- 1) **Mediterrani:** Espanya, Portugal, Itàlia, França, Grècia, Croàcia, Malta i Xipre.
- 2) **Occident i Nord:** Alemanya, Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Irlanda, Luxemburg, Suècia, Finlàndia i Països Baixos.
- 3) **Centre i Est:** Polònia, Hongria, República Txeca, Eslovàquia, Eslovènia, Romania, Bulgària, Estònia, Letònia i Lituània.

Les dades completes per país es poden consultar als annexos corresponents.

5.1 El turisme com a sector clau de l'economia europea

El turisme constitueix un dels sectors més rellevants de l'economia de la Unió Europea. Segons la Comissió Europea, representa aproximadament el 5,1% del valor afegit brut de la UE i genera més de 12,3 milions de llocs de treball directes. Si s'hi afegeixen els sectors relacionats, com l'hostaleria, el transport o la restauració, la seva contribució total s'aproxima al 10,5% del PIB europeu (Comissió Europea, 2024).

Gràfic 1: Pes del turisme en el PIB europeu (2016-2022)
Font: Elaboració pròpia amb dades de UN Tourism.

Tal com es pot observar al gràfic 1, el pes del turisme en el PIB europeu es va mantenir relativament estable entre 2016 i 2019, augmentant des del 4,1% fins al 4,3%. L'any

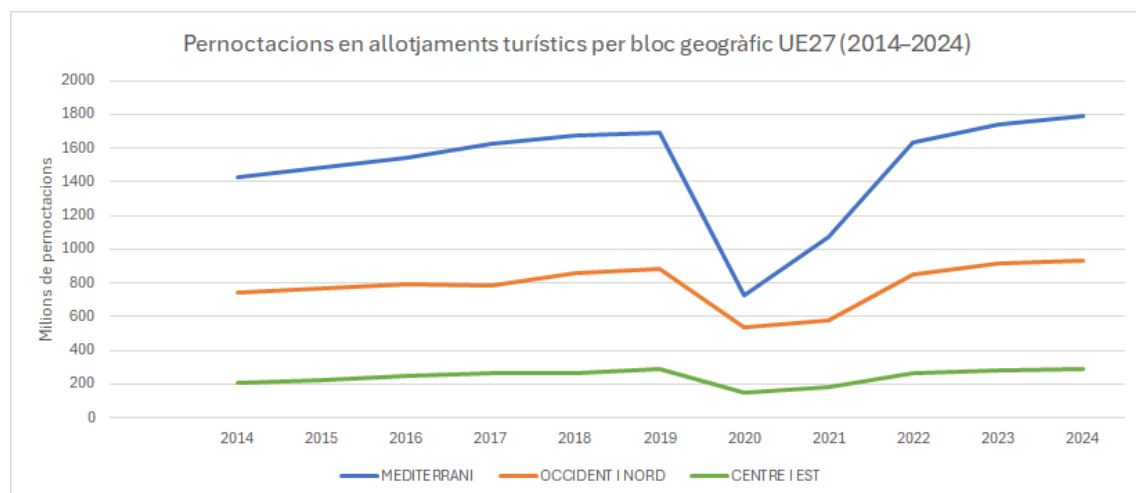
2020 es produeix una caiguda significativa fins al 2,6%, seguida d'una recuperació progressiva fins a arribar al 4,0% l'any 2022. Aquesta evolució mostra amb claredat les tres fases bàsiques que estructuren aquest treball: creixement previ, impacte de la pandèmia i recuperació.

El turisme europeu té una geografia molt definida: la regió mediterrània concentra la major part del flux de visitants, i Espanya encapçala aquest rànquing. Aquest lideratge no és fruit de la casualitat, sinó el resultat d'un model turístic consolidat al llarg de dècades que la pandèmia de la Covid-19 va posar a prova. Analitzar l'evolució del turisme a escala europea és, per tant, el punt de partida necessari per comprendre el cas espanyol, que és l'objectiu central d'aquest treball.

5.2 Creixement sostingut (2014-2019)

Durant el període pre-pandèmic, el turisme europeu va experimentar una fase de creixement continu. Segons l'OMT, aquest comportament es va veure afavorit per factors com l'augment de la renda disponible, la proliferació de les aerolínies de baix cost i la consolidació de les plataformes de reserva en línia (OMT, 2021).

L'anàlisi d'aquest subapartat s'ha realitzat a partir de l'elaboració d'un gràfic amb dades d'Eurostat que recullen el nombre de pernoctacions en establiments turístics. Les dades completes pels 27 estats membres es poden consultar a l'annex 1.

Gràfic 2: Pernoctacions en allotjaments turístics per bloc geogràfic (2014-2024)
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Eurostat.

Tal com mostra el gràfic 2, les pernoctacions totals van augmentar en els tres blocs geogràfics fins al 2019. El bloc Mediterrani concentra els valors més elevats durant tot el període i és també el que mostra un creixement més intens en termes absoluts, fet que demostra una major intensitat turística i una major especialització del sector en aquesta regió per sobre de les altres.

Es pot observar com va passar d'aproximadament 1.400 milions de pernoctacions el 2014 a prop de 1.700 milions el 2019. Espanya va assolir gairebé 470 milions de pernoctacions el 2019, situant-se com el primer destí de la UE, per davant d'Itàlia i França. Per una altra banda, els blocs d'Occident i Nord i de Centre i Est també van mostrar una tendència creixent, però més moderada en comparació amb la mediterrània, amb xifres al voltant dels 880 i 290 milions de pernoctacions respectivament el 2019.

En aquest sentit, el creixement previ a la pandèmia reflecteix un context favorable per a la demanda turística. Al mateix temps, també apunta a diferències estructurals entre regions: mentre el Mediterrani depèn en més mesura de grans fluxos turístics, els altres blocs presenten en general una estructura més equilibrada i menys concentrada en aquesta activitat.

Però en el 2020, la pandèmia va trencar de cop aquesta trajectòria. Les pernoctacions dels tres blocs van desplomar-se significativament: el bloc Mediterrani va caure fins als 730 milions, el d'Occident i Nord fins als 540 milions i el de Centre i Est fins als 150 milions aproximadament. La caiguda va ser més pronunciada al Mediterrani, que va perdre més del 57% de les pernoctacions respecte a l'any anterior.

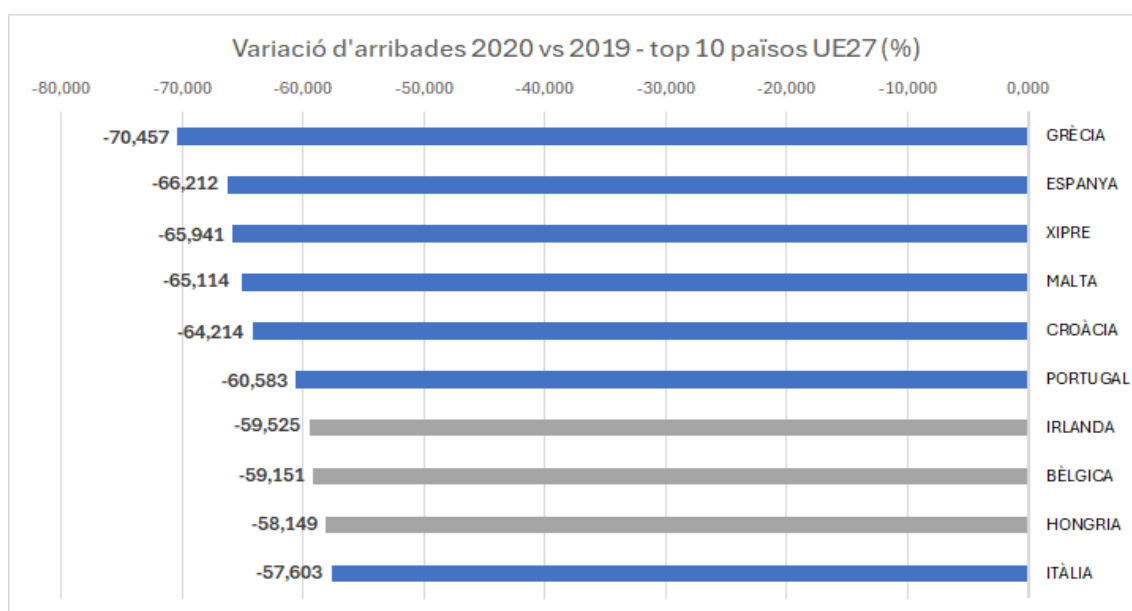
Finalment, a partir de 2021 es va iniciar la recuperació. El 2022 els tres blocs ja s'havien recuperat en una gran part i el 2023 el bloc Mediterrani va superar per primera vegada els nivells de 2019. L'any 2024 Espanya va assolir 505 milions de pernoctacions, consolidant-se com el primer destí de la UE i tancant el cicle de recuperació amb xifres rècord.

5.3 L'impacte de la Covid-19 (2020)

L'any 2020 va representar un punt d'inflexió per al sector turístic. La declaració de la pandèmia de la Covid-19, juntament amb el tancament de fronteres i les restriccions a la mobilitat, va provocar una caiguda abrupta de la demanda turística internacional. A

escala global, les arribades de turistes internacionals es van reduir un 74% respecte a 2019, amb una pèrdua estimada d'1,3 bilions de dòlars en ingressos turístics. A Europa, la caiguda va ser del 70%, la més elevada en termes absoluts de totes les regions del món (OMT, 2021).

Per l'anàlisi de les arribades totals turístiques s'ha calculat la variació percentual de cada país entre 2019 i 2020 amb dades d'Eurostat de la UE27. El gràfic mostra els 10 països amb una major caiguda, ordenats de major a menor. Les dades completes pels 27 estats membres es poden consultar a l'annex 2.

Gràfic 3: Variació d'arribades totals 2020 vs. 2019 - top 10 països UE27
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Eurostat.

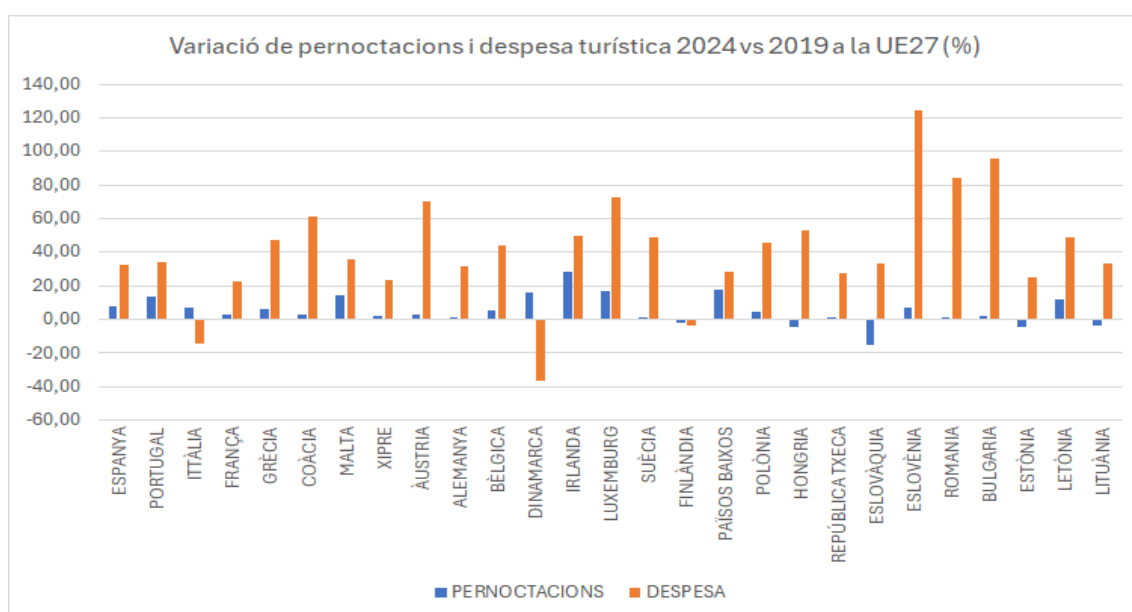
El gràfic 3 ens indica que set dels deu països són del bloc mediterrani, fet que confirma que aquesta regió va ser la més afectada. Grècia encapçala el rànquing amb una caiguda del 70,5%, seguida d'Espanya (-66,2%), Xipre (-65,9%) i Malta (-65,1%). Croàcia (-64,2%) i Portugal (-60,6%) completen el grup mediterrani entre els sis primers llocs. Els tres països no mediterranis que apareixen al rànquing (Irlanda, Bèlgica i Hongria), van registrar caigudes lleugerament inferiors, mentre que Itàlia (-57,6%) tanca la llista.

En conclusió, el fet que tots deu països hagin perdut més de la meitat de les seves arribades en un sol any reflecteix que la crisi no va ser una davallada gradual, sinó una aturada total del sector en qüestió de setmanes.

5.4 La recuperació (2021-2024)

A partir de 2021, el turisme europeu va iniciar una etapa de recuperació progressiva. L'avanç de la vacunació, la reobertura de fronteres i la demanda acumulada durant els mesos de restriccions van afavorir el retorn dels viatgers (OMT, 2023). Tot i això, la velocitat de recuperació no va ser igual a tot arreu; el bloc Mediterrani va ser el que es va recuperar amb més rapidesa. L'any 2023 ja superava els nivells de 2019 en pernотacions, mentre que els blocs Occident i Nord i Centre i Est van mostrar una recuperació més lenta i gradual.

Per dur a terme aquesta part de l'anàlisi, s'han utilitzat dades d'Eurostat relatives a la despesa total dels residents en viatges turístics, juntament amb l'indicador de pernотacions prèviament analitzat a l'apartat 4.2. S'ha calculat la variació percentual de l'any 2024 respecte a 2019, amb la finalitat d'analitzar la recuperació del sector turístic després de l'impacte de la pandèmia. Les dades completes pels 27 estats membres es poden consultar a l'annex 3.

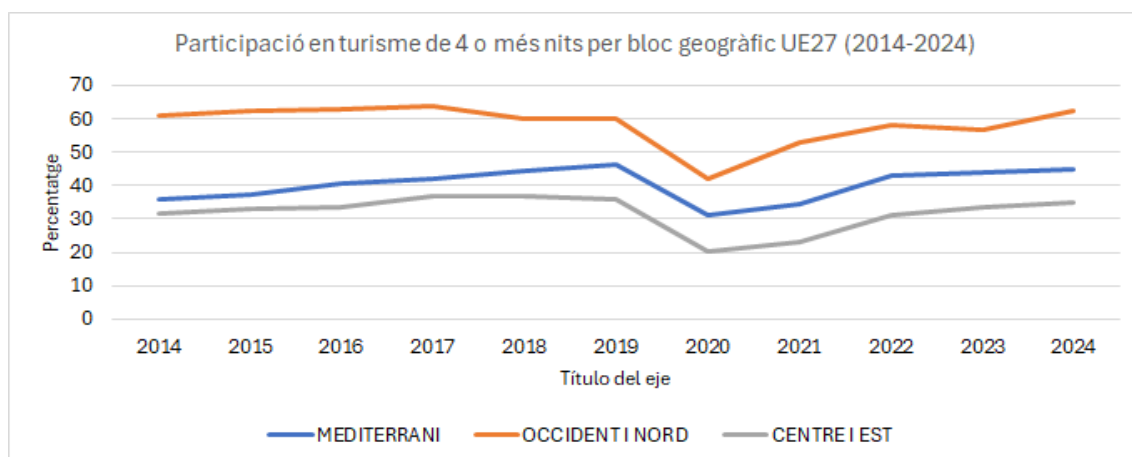

Gràfic 4: Variació de pernотacions i despesa turística el 2024 respecte a 2019
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Eurostat

El gràfic 4 mostra una qüestió especialment rellevant: a la majoria de països, la despesa turística ha crescut més que les pernотacions. En el cas d'Espanya, la despesa augmenta un 32,1% respecte a 2019, mentre que les pernотacions només ho fan un 7,5%. Croàcia mostra una diferència encara més marcada, amb un increment del 61,2% en despesa i només un 2,7% en pernотacions. En canvi, Itàlia recupera el volum de pernотacions, però presenta una despesa inferior a la de 2019.

5.5 Canvis en la participació en el turisme europeu

A més dels indicadors de volum i despesa, el percentatge de població que realitza viatges de quatre o més nits permet observar canvis en els hàbits turístics de la població europea. Aquest indicador és útil perquè aproxima la participació turística de la població resident i reflecteix, en part, diferències de renda, preferències i accés al consum turístic.

Gràfic 5: Percentatge de participació en turisme de 4 o més nits per bloc geogràfic (2014-2024)
Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

El bloc d'Occident i Nord presenta els nivells més elevats de participació, amb una mitjana d'entre el 58% i el 65% de la població que fa almenys un viatge llarg a l'any. El bloc Mediterrani ocupa una posició intermèdia, mentre que el bloc de Centre i Est registra els valors més baixos, tot i mostrar una tendència creixent al llarg del període.

Definitivament, la pandèmia va provocar una caiguda de la participació en tots els blocs el 2020, especialment al Centre i Est. No obstant això, la recuperació ha estat notable. Segons Eurostat, l'any 2024 el percentatge de població europea que no havia fet cap viatge llarg va assolir el nivell més baix dels últims quinze anys.

5.6 Síntesi

L'anàlisi dels principals indicadors turístics europeus per al període 2014-2024 permet identificar una evolució clara del sector, marcada per tres fases diferenciades: una etapa de creixement sostingut abans de la pandèmia, un col·lapse brusc l'any 2020 i una recuperació progressiva en els anys posteriors. Aquesta dinàmica posa de manifest el fort caràcter cíclic del turisme i la seva elevada sensibilitat davant xocs externs que afecten la mobilitat i la confiança dels viatgers.

Des d'una perspectiva territorial, s'observen diferències significatives entre els tres blocs geogràfics. El Mediterrani concentra el volum més elevat d'activitat turística i presenta una major intensitat del sector, fet que explica tant l'impacte més fort durant la pandèmia com la rapidesa de la recuperació posterior. En canvi, els blocs d'Occident i Nord i de Centre i Est mostren una evolució més moderada, associada a una menor dependència del turisme dins de la seva estructura econòmica.

En conjunt, els resultats mostren que el turisme europeu ha experimentat una recuperació sòlida i, en alguns casos, superior als nivells prepandèmia. Aquest context general és fonamental per entendre el cas d'Espanya, que destaca com una de les economies amb major pes i especialització turística dins de la Unió Europea.

A continuació, l'anàlisi es centra específicament en el cas espanyol, amb l'objectiu d'examinar en detall com aquestes dinàmiques s'han manifestat en una economia especialment dependent del turisme.

6. El turisme a Espanya: evolució, impacte de la Covid-19 i recuperació

Aquest capítol analitza l'evolució del turisme a Espanya durant el període 2014-2024, amb l'objectiu de contrastar la hipòtesi central d'aquest treball: determinar si l'increment en el valor econòmic generat respon a una transformació estructural del model o, alternativament, a l'efecte de l'encariment dels preus en el context inflacionari postcovid.

Per mantenir la coherència amb el capítol anterior, l'anàlisi també s'estructura en tres blocs diferenciats: creixement precovid (2016-2019), impacte de la pandèmia (2020-2021) i recuperació postcovid (2022-2024). En aquest bloc es combina l'ús d'indicadors de volum (com les arribades internacionals i les pernoctacions) amb indicadors de valor econòmic (com la despesa turística i la contribució del turisme al PIB global).

6.1 El turisme a Espanya com a sector econòmic (2016-2019)

Aquest capítol se centra el període anterior a la pandèmia. L'objectiu és establir una línia base, tant econòmica com turística, sobre la qual es mesurarà l'impacte de la Covid i la recuperació posterior. L'any 2019 es pren com a any de referència per a totes les comparacions, ja que representa el punt màxim pre pandèmic i el punt d'inflexió a partir del qual s'analitzen els canvis.

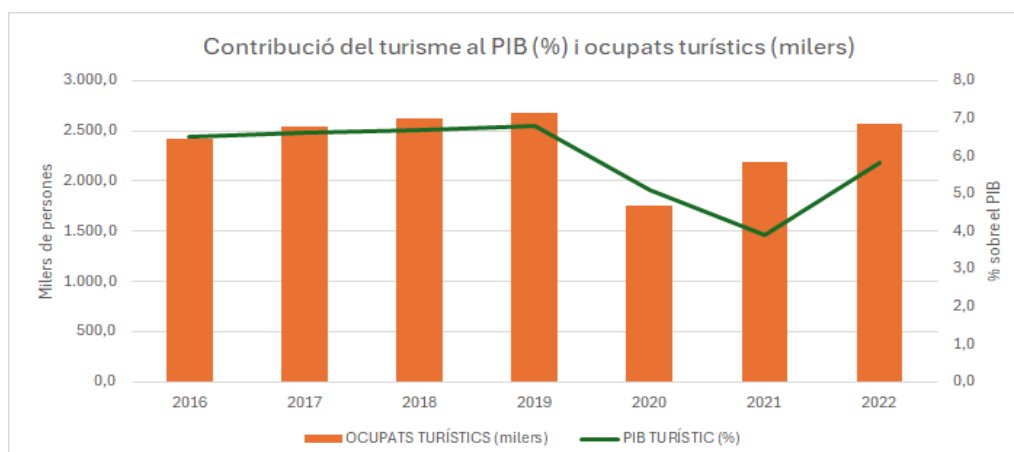
6.1.1 El turisme en l'economia espanyola: PIB, VAB i ocupació

El turisme és un dels sectors més importants de l'economia espanyola. Segons el Compte Satèl·lit del turisme de l'INE, el Producte Interior Brut directe turístic (PIBDT) va arribar als 84.246 milions d'euros el 2019, el que representa el 6,8% del PIB total d'Espanya. Si s'hi afegeix l'impacte dels sectors relacionats amb el turisme, com el transport, la restauració, el comerç i la cultura, la contribució total s'aproxima a un valor d'entre el 12 i el 13% de l'economia, situant Espanya com una de les economies més especialitzades en turisme de tota la Unió Europea.

El Valor Afegit Brut (VAB) turístic, que mesura la contribució del sector a la producció total de l'economia abans d'impostos, va ser de 77.663 milions d'euros el 2019. La diferència entre el VAB i el PIB turístic s'explica pels impostos nets sobre els productes turístics (principalment l'IVA) que s'afegeixen al valor de mercat final.

Des de la perspectiva del mercat laboral, el sector turístic va ocupar 2.673.800 persones el 2019 (el màxim de la sèrie analitzada), el que representa aproximadament el 13% de l'ocupació total a Espanya. Aquesta xifra reflecteix el paper del turisme no només com a generador de riquesa sinó també com a motor clau del mercat de treball, especialment en comunitats autònomes amb una forta especialització turística com les Illes Balears, Canàries i Andalusia.

Per finalitzar aquest apartat es presenta el gràfic 6, el qual mostra l'evolució conjunta del PIB turístic i de l'ocupació turística entre 2016 i 2022. El PIB turístic s'expressa en percentatge sobre el PIB total i l'ocupació s'expressa en milers de persones. El gràfic és de tipus combinat: barres per a l'ocupació i línia per al PIB. Les dades concretes per a l'elaboració d'aquest gràfic es poden consultar en l'annex 5.

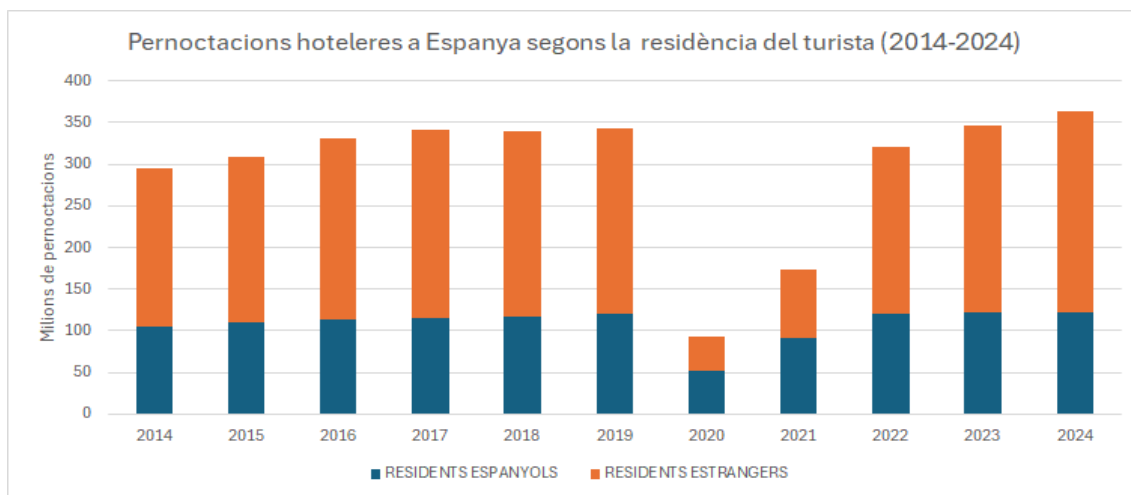

Gràfic 6: Contribució del turisme al PIB (%) i ocupació turística a Espanya (2016-2022)
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Les dues variables presenten una trajectòria creixent fins al 2019, seguida d'una caiguda abrupta el 2020 i una recuperació progressiva a partir de 2021. Cal destacar que el 2021, malgrat que l'ocupació creix lleugerament respecte al 2020, el PIB turístic expressat en percentatge del PIB total cau fins al 3,9% a causa de la combinació d'una demanda turística encara molt reduïda i un PIB total que ja es recuperava.

6.1.2 Flux de turistes: pernoctacions (2014-2024)

En aquest apartat s'analitza el nombre de pernoctacions hoteleres en el període 2014-2024. Les dades originals són mensuals; s'han sumat els 12 mesos de cada any per obtenir el total anual. Les sèries es representen com a barres apilades i les unitats s'expressen en milions de pernoctacions. Les dades utilitzades per l'elaboració del gràfic es poden consultar a l'annex 6.

Gràfic 7: Pernotacions hoteleres a Espanya per residència del turista (2014-2024)

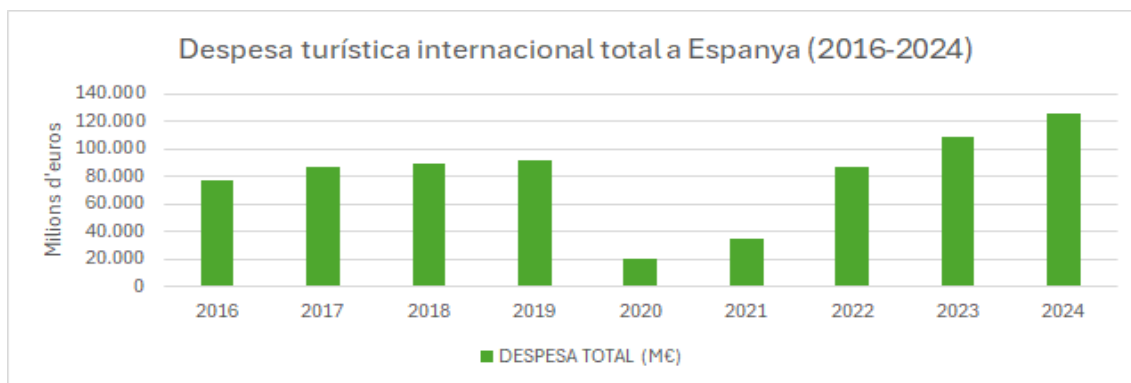
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Tal com es pot veure en el gràfic, en el període previ a la pandèmia s'observa un augment gradual de les pernoctacions en establiments hotelers, fins que van assolir els 342,9 milions el 2019, amb una distribució del 65% de les pernoctacions de residents estrangers i el 35% de residents espanyols. Aquesta proporció és rellevant per entendre la vulnerabilitat del sector davant del tancament de fronteres el 2020: quan va desaparèixer el turisme internacional, gairebé dos terços de les pernoctacions del sector hotelier van desaparèixer d'un any per l'altre.

6.1.3 Dimensió econòmica: despesa turística internacional

Més enllà del volum de visitants, la despesa és l'indicador que millor mesura el valor econòmic generat pel turisme. L'any 2019, els turistes internacionals van gastar a Espanya un total de 91.912 milions d'euros, amb una despesa mitjana de 1.101 euros per viatge i de 155 euros per dia. Aquests valors reflecteixen un perfil de turista que, si bé és nombrós, no es caracteritza per un poder adquisitiu especialment elevat en comparació amb altres destinacions europees.

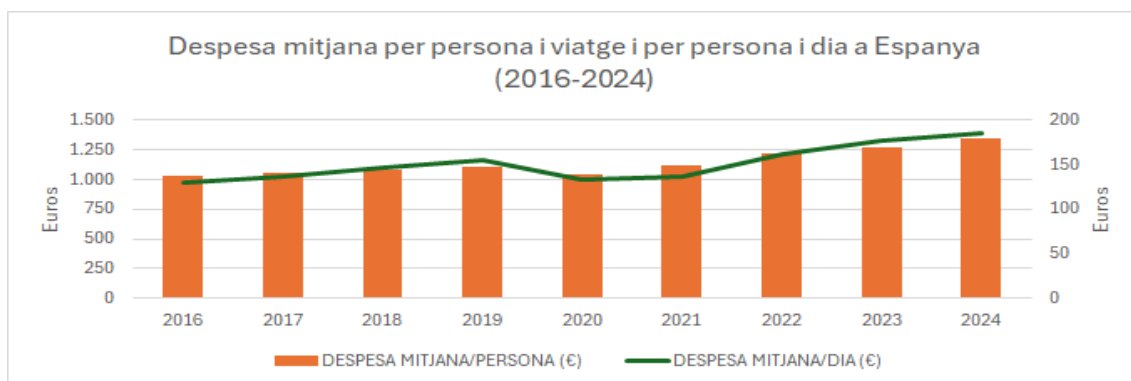
El gràfic 8 mostra l'evolució de la despesa total entre 2016 i 2024. El gràfic prové de les dades incloses a l'annex 7.

Gràfic 8: Despesa turística internacional total a Espanya (2016–2024)
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Entre 2016 i 2019 la despesa turística internacional a Espanya mostra una tendència de creixement continu, passant d'aproximadament 75.000 milions d'euros el 2016 a més de 90.000 milions el 2019. Aquest increment progressiu reflecteix una consolidació del sector turístic com a motor clau de l'economia, impulsat tant per l'augment del nombre de turistes internacionals com per una major despesa mitjana per visitant. Des d'un punt de vista econòmic, la despesa turística constitueix una aproximació al valor generat pel sector, ja que reflecteix la capacitat de cada visitant de generar ingressos dins de l'economia.

Per una altra banda, el gràfic 9 complementa l'anterior mostrant l'evolució de la mitjana per turista i viatge i per turista i dia. Mentre que la despesa per turista i per viatge presenta una tendència clarament creixent al llarg de tot el període, la despesa per dia mostra una trajectòria similar però amb variacions menys pronunciades. Les dades utilitzades per elaborar el gràfic estan incloses a l'annex 8.

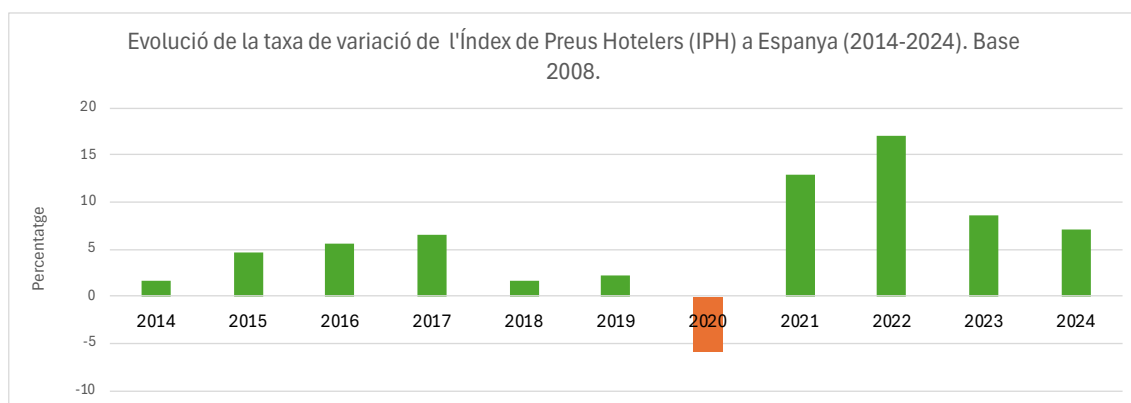
Gràfic 9: Despesa turística internacional mitjana per viatge i per dia a Espanya (2016-2024)
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Junts, aquests dos indicadors mostren que la despesa per turista ha augmentat de forma consistent. La despesa mitjana per persona i viatge (barres taronges) es manté

relativament estable entre 2016 i 2019, al voltant dels 1.000-1.050 €. L'any 2020 cau bruscament per la pandèmia, però a partir de 2021 inicia una recuperació notable, assolint el 2024 els valors més alts de tota la sèrie, prop dels 1.200-1.250 €. Això confirma que el turista que visita Espanya gasta més per viatge que abans de la pandèmia.

Pel que fa a la despesa mitjana per persona i dia, la tendència és encara més clara i sostinguda a l'alça. Puja de forma pràcticament ininterrompuda des de 2016 fins a 2024, passant d'uns 145-150 € a quasi els 190-195 € diaris. La pandèmia amb prou feines interromp aquesta tendència, i la recuperació postpandèmia és especialment intensa.

Però, no es pot parlar de despesa sense parlar de preus així que a continuació s'analitza l'evolució de l'Índex de Preus Hotelers (IPH), que permet explicar en quina mesura l'increment de la despesa respon a un encariment real dels serveis turístics. El gràfic 10 recull les dades de l'Índex de Preus Hotelers (IPH) de l'INE, amb base 2008, i mostra la variació anual dels preus hotelers a Espanya entre 2014 i 2024. Les dades de les quals prové el gràfic es poden visualitzar en l'annex 9.

Gràfic 10: Evolució de la taxa de variació de l'Índex de Preus Hotelers (IPH) a Espanya (2014-2024). Base 2008.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Durant el període 2014-2019, els preus van créixer de manera moderada i sostinguda, amb variacions anuals d'entre l'1% i el 6%, en línia amb l'augment progressiu de la despesa total comentat anteriorment. L'any 2020 l'IPH va registrar l'única caiguda de tota la sèrie, reflectint el col·lapse de la demanda provocat per la pandèmia.

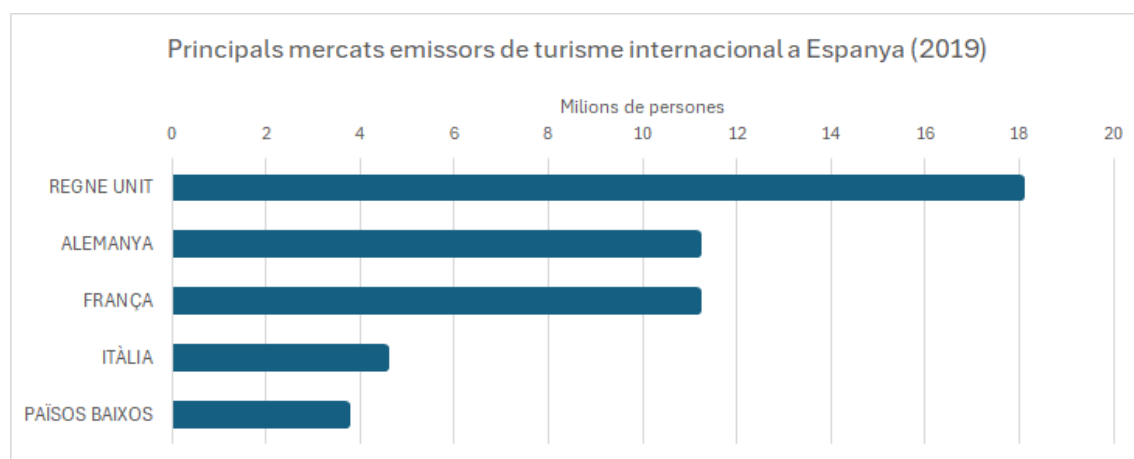
La recuperació postpandèmica, però, va ser extraordinàriament intensa: el 2021 i el 2022 es van registrar els increments més elevats de tota la sèrie, superant el 13% i el 16% respectivament. Aquesta pujada de preus coincideix precisament amb el moment

en què la despesa per turista i per dia va experimentar el salt més pronunciat, tal com s'observa al gràfic 9. Els anys 2023 i 2024 mostren una certa moderació, però els preus es mantenen molt per sobre dels nivells previs a la pandèmia. Aquesta dinàmica reforça que la despesa creix més que les pernoctacions perquè cada estada és més cara.

6.1.4 Perfil del turista: principals mercats emissors (2019)

L'any 2019, els cinc principals mercats emissors de turisme internacional a Espanya van ser el Regne Unit (18,0 milions de turistes), Alemanya (11,2 milions), França (11,1 milions), Itàlia (4,5 milions) i els Països Baixos (3,7 milions). El Regne Unit representava el 21,6% del total de turistes internacionals, una concentració que posa de manifest la forta dependència del sector turístic espanyol d'un sol mercat emissor.

El gràfic 11 mostra els milions de persones provinents de cada país. Aquest s'ha elaborat a partir de les dades que es poden consultar a l'annex 10.

Gràfic 11: Principals mercats emissors de turisme internacional a Espanya (2019)
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Aquesta concentració en tres mercats europeus (Regne Unit, Alemanya i França, que concentraven el 48% del total) representa una vulnerabilitat estructural del model turístic anterior a la pandèmia. Quan el 2020 es van tancar les fronteres europees, Espanya va perdre quasi la meitat dels seus turistes internacionals d'una sola vegada. A més, la incertesa generada pel *Brexit* a partir de 2016 ja estava afectant el mercat britànic: les arribades del Regne Unit van caure de 18,8 milions el 2017 a 18,0 milions el 2019, una disminució del 4,3% en dos anys.

6.2 L'impacte de la Covid-19 en el turisme espanyol (2020–2021)

Durant l'any 2020 es va produir la crisi més greu de la història del turisme modern. Aquest capítol quantifica l'abast de la caiguda, analitza l'impacte econòmic i examina els primers signes de recuperació del 2021.

6.2.1 Col·lapse del turisme

La magnitud de la crisi turística de 2020 es reflecteix en quatre indicadors clau. El nombre d'arribades de turistes internacionals van caure un 77,3% respecte a 2019, passant de 83,5 milions a tan sols 18,9 milions. Les pernoctacions hoteleres totals van disminuir un 73,1%, de 343 milions a 92 milions, la despesa turística internacional va caure un 78,5%, de 91.912 milions d'euros a 19.787 milions i l'ocupació turística va disminuir un 34,6%, de 2.673.800 a 1.747.400 llocs de treball.

La taula 1 resumeix la variació dels principals indicadors turístics entre 2019 i 2020, permetent visualitzar d'un cop d'ull la magnitud del col·lapse. Cal destacar que la caiguda de l'ocupació, tot i ser molt significativa, va ser proporcionalment menys intensa que la de la resta d'indicadors. Això s'explica en part per la utilització dels expedients de regulació temporal d'ocupació (ERTOs), que van permetre mantenir els contractes laborals suspesos en lloc de rescindits, preservant una part del teixit laboral del sector per a la recuperació posterior.

Taula 3: Variació dels indicadors turístics principals a Espanya: 2020 vs 2019 (%)

INDICADOR	2019	2020	VARIACIÓ 2020-2019
ARRIBADES INTERNACIONALS	83.509.151	18.933.103	-77,33%
PERNOCTACIONS TOTALS	342.995.594	92.223.038	-73,11%
DESPESES TOTAL (M€)	91.911,97	19.786,78	-78,47%
OCUPACIÓ TURÍSTICA (milers persones)	2.673,80	1.747,40	-34,65%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

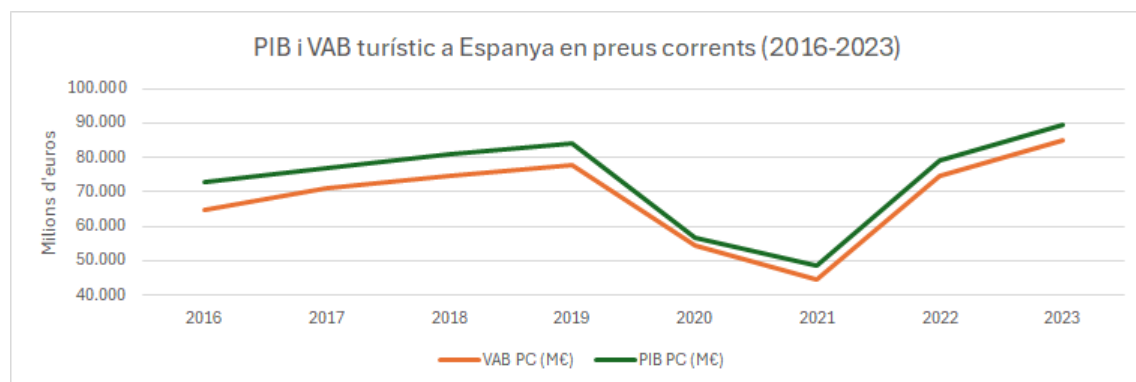
Un element rellevant d'aquest any és el paper del turisme domèstic com a amortidor parcial de la caiguda. Mentre que les pernoctacions de residents estrangers van caure un 81,6% (de 223,4 milions a 41,1 milions), les pernoctacions de residents espanyols van disminuir un 57,3% (de 119,6 milions a 51,2 milions). Això va fer que el pes del turisme domèstic sobre el total de pernoctacions passés del 35% habitual al 55% el

2020, evidenciant que el turista espanyol va compensar parcialment l'absència del turista internacional.

6.2.2 Impacte econòmic: PIB turístic, VAB i ocupació

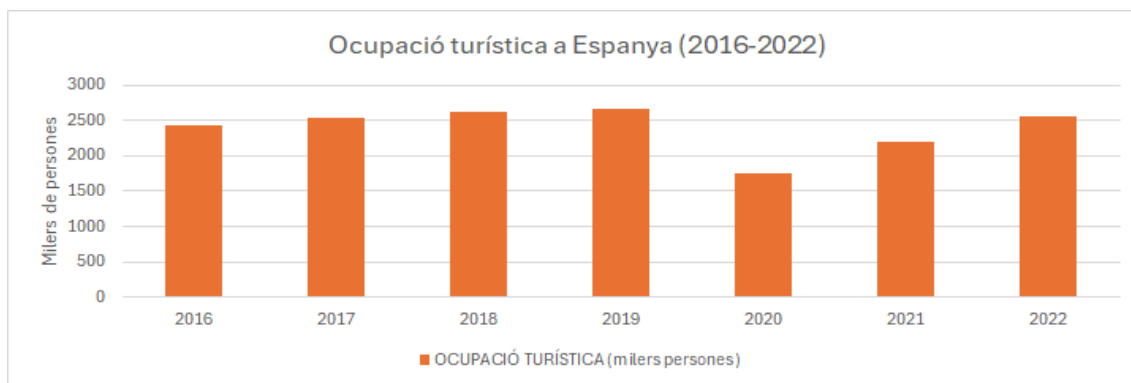
L'impacte de la pandèmia sobre el sector turístic va tenir conseqüències directes sobre l'economia espanyola. El PIB directe turístic va caure de 84.246 milions d'euros el 2019 a 56.593 milions el 2020, indicant una reducció del 32,8%. El seu pes sobre el PIB total va passar del 6,8% al 5,1%, deixant veure una caiguda tant del sector com de la contracció general de l'economia. El VAB turístic, per la seva banda, va caure de 77.663 milions a 54.278 milions d'euros, una davallada del 30,1%.

El gràfic 12 mostra l'evolució paral·lela del PIB i el VAB turístic entre 2016 i 2023. Un aspecte notable és que el 2021, malgrat la lleugera recuperació de la demanda turística, el PIB turístic va continuar caient fins als 48.627 milions d'euros (el valor mínim de la sèrie). Això s'explica perquè el 2021 la demanda turística va millorar respecte al 2020, però seguia molt per sota dels nivells de 2019, mentre que el PIB total d'Espanya ja s'havia recuperat considerablement. El resultat és que el pes relatiu del turisme sobre l'economia va arribar al seu punt mínim precisament quan la situació sanitària ja millorava. Les dades per l'elaboració del gràfic es poden consultar a l'annex 11.

Gràfic 12: PIB i VAB turístic a Espanya en preus corrents (2016-2023)
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Des de la perspectiva laboral, la destrucció d'ocupació turística va ser molt significativa: de 2.673.800 llocs de treball el 2019 es va passar a 1.747.400 el 2020, una reducció de quasi un milió de persones. El gràfic 13 mostra que la recuperació de l'ocupació va ser més lenta que la de la resta d'indicadors: el 2022, amb 2.566.600 llocs de treball, el sector encara no havia recuperat els nivells previs a la pandèmia. Les dades amb les quals s'han elaborat el gràfic es troben a l'annex 12.

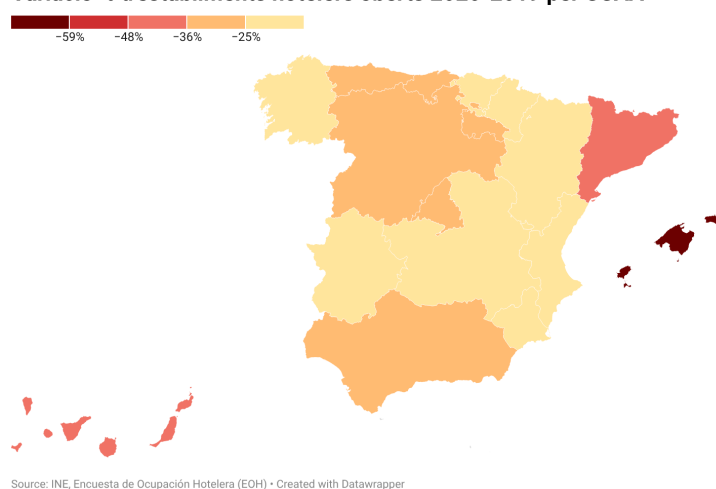

Gràfic 13: Ocupació turística a Espanya (2016-2022)

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Finalment, l'impacte territorial de la crisi tampoc va ser homogeni. El mapa de la il·lustració 1 mostra la variació del nombre d'establiments hotelers oberts el 2020 respecte a 2019 per comunitat autònoma. Les Illes Balears van registrar la caiguda més pronunciada (-63,8%), seguides de Canàries (-46,3%) i Catalunya (-36,6%). En contrast, les comunitats de l'interior, amb menor dependència del turisme internacional i una estacionalitat menys pronunciada, van aguantar millor tot i que totes van registrar caigudes superiors al 15%.

Variació % d'establiments hotelers oberts 2020-2019 per CCAA

Il·lustració 1: Mapa de la variació percentual d'establiments hotelers oberts 2020 vs 2019 per CCAA

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

6.2.3 Recuperació parcial i primers canvis (2021)

L'any 2021 va millorar respecte al 2020, però seguia molt per sota dels nivells d'abans de la crisi. Les arribades internacionals van augmentar de 18,9 milions a 31,2 milions (+64,7%), però representaven tan sols el 37% del volum de 2019. Les pernoctacions

van créixer de 92,2 milions a 172,8 milions, un 87,4% d'increment interanual, però encara a mig camí de la recuperació. La despesa turística va arribar als 34.903 milions d'euros, un 76% menys que el 2019.

Un primer element a considerar és l'evolució de la despesa mitjana per turista el 2021, 1.119 euros, un 1,6% per sobre del nivell de 2019. Tanmateix, cal interpretar aquesta dada amb cautela: el 2021 els turistes que van viatjar eren majoritàriament aquells amb major motivació i capacitat econòmica per desplaçar-se en un context de restriccions, la qual cosa pot haver esbiaixat la mostra a l'alça de manera temporal, sense que això impliqui un canvi estructural en el perfil del turista.

Pel que fa als mercats emissors, França i Alemanya van ser els que van recuperar-se amb més rapidesa el 2021, amb 5,8 milions i 5,2 milions de turistes respectivament. El Regne Unit, en canvi, va quedar en quarta posició amb 4,3 milions, encara lluny dels 18 milions de 2019, afectat per les restriccions de mobilitat específiques derivades del *Brexit* i de les polítiques sanitàries britàniques.

6.3 Recuperació i evolució del valor econòmic del turisme a Espanya (2022-2024)

A partir de 2022, el turisme espanyol va iniciar una recuperació ràpida i contundent. En tan sols dos anys, el sector no només va recuperar els nivells previs a la pandèmia sinó que els va superar en tots els indicadors principals. Aquest capítol analitza com s'ha produït aquesta recuperació i si ha estat homogenia entre indicadors i mercats emissors.

6.3.1 Recuperació en volum: arribades, pernoctacions i establiments

L'any 2023 va marcar un nou punt d'inflexió: les arribades internacionals van arribar fins als 85,2 milions, superant per primera vegada el màxim de 83,5 milions de 2019. El 2024, Espanya va rebre 93,8 milions de turistes internacionals, un 12,3% per sobre de 2019, consolidant-se com el primer destí turístic de la Unió Europea.

El gràfic 14 mostra l'evolució de les arribades turístiques a Espanya pel període 2016-2024. Les dades utilitzades per elaborar-lo es poden consultar a l'annex 13.

Gràfic 14: Arribades de turistes internacionals a Espanya (2016-2024)

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Per una altra banda, les pernoctacions hoteleres van seguir una trajectòria similar. El 2023 van superar els 346 milions i el 2024 van assolir el rècord de 363 milions, un 5,8% per sobre de 2019. Pel que fa a la durada mitjana dels viatges, aquesta es va mantenir estable al voltant de 7 dies durant tot el període, sense variacions significatives.

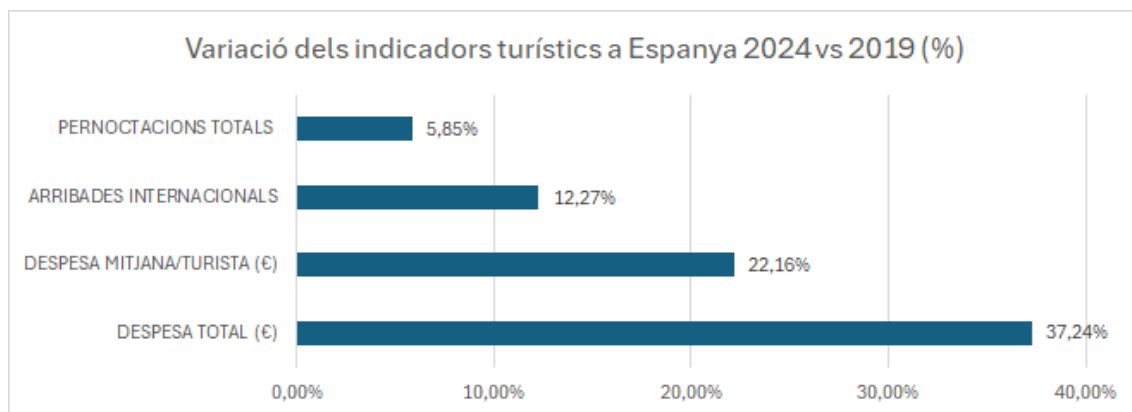
Finalment, nombre d'establiments hotelers oberts, que va caure gairebé un 30% el 2020, es va recuperar progressivament i la mitjana anual d'establiments oberts va ser de 14.712, un 1,2% per sota dels 14.897 de 2019. Malgrat els rècords de pernoctacions, l'oferta hotelera no ha recuperat completament els nivells previs a la pandèmia (una dada que, combinada amb l'increment de la demanda, explica en part l'augment de la despesa mitjana per turista analitzat al subapartat següent).

6.3.2 La despesa creix molt més que el volum

El resultat més rellevant de l'anàlisi postcovid és el desajust entre la recuperació en volum i la recuperació en valor. Mentre que les pernoctacions han crescut un 5,8% respecte a 2019 i les arribades un 12,3%, la despesa turística total ha augmentat un 37,2%, de 91.912 milions d'euros a 126.143 milions i la despesa mitjana per turista ha crescut un 22,2%, de 1.101 a 1.345 euros.

Aquestes dades mostren una divergència clara entre la recuperació en volum i la recuperació en valor. El turista que visita Espanya el 2024 gasta de mitjana 244 euros més per viatge que el de 2019, i 31 euros més per dia. Tanmateix, aquest increment ha d'interpretar-se amb cautela: en un context d'inflació acumulada del 20% entre 2019 i 2024, una part molt significativa d'aquest augment respon a l'encariment generalitzat dels serveis turístics i no necessàriament a un canvi en el perfil o el poder adquisitiu del visitant.

El gràfic 15 visualitza aquesta divergència de manera molt clara: les quatre barres mostren les variacions percentuals de 2024 respecte al 2019 dels principals indicadors, evidenciant que la despesa total (+37,2%) i la despesa mitjana per turista (+22,2%) han crescut molt per sobre del volum d'arribades (+12,3%) i pernoctacions (+5,8%). Les dades amb les quals s'ha elaborat el gràfic es troben a l'annex 14.

Gràfic 15: Variació dels indicadors turístics a Espanya 2024 vs 2019 (%)

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

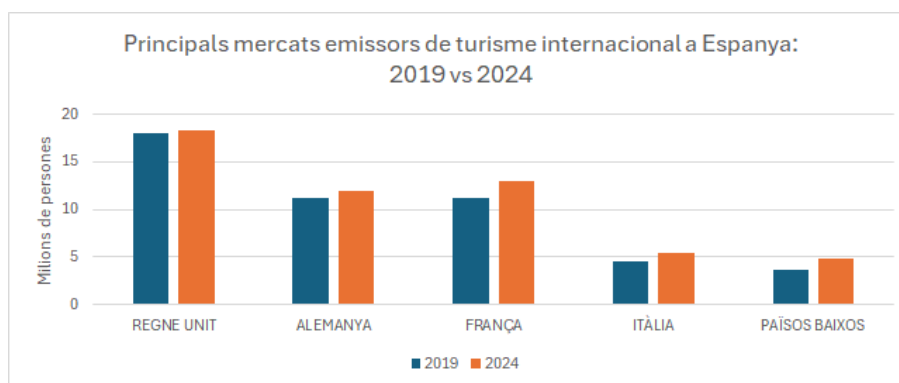
Aquest desajust entre volum i valor pot interpretar-se com un augment de la productivitat turística aparent, mesurada com el valor generat per visitant. Tanmateix, aquesta millora ha de ser matisada, ja que en un context d'inflació elevada una part d'aquest increment respon a un augment dels preus i no a una major generació de valor real.

6.3.3 Canvis en els mercats emissors postcovid

La recuperació dels mercats emissors ha estat desigual i ha modificat parcialment la distribució de la demanda internacional. El mercat britànic, que el 2017 va assolir el seu màxim històric amb 18,8 milions de turistes, ha recuperat els nivells de 2019 molt lentament: el 2024 va registrar 18,4 milions (tan sols un 2,1% per sobre de 2019), afectat pel Brexit i per l'encariment dels viatges derivat de la depreciació de la lliura esterlina.

En contrast, França ha crescut amb molta més força: d'11,1 milions el 2019 a 12,9 milions el 2024 (+15,9%). Alemanya també ha crescut (+7,0%), i els Països Baixos han tingut un creixement notable (+29,9%). El mercat nord-americà (EUA) s'ha consolidat com un mercat en expansió, amb 4,3 milions de turistes el 2024, un 28,3% per sobre de 2019, tot i que la seva xifra absoluta continua sent molt inferior a la dels principals mercats europeus.

Un element destacable d'aquesta anàlisi és la relació entre el volum de turistes i la despesa que generen per mercat. El gràfic 16 combina el nombre de turistes (barres) amb la despesa mitjana per turista (línia) per als cinc principals mercats emissors. El resultat és revelador: França és el mercat que més turistes aporta en relació amb el Regne Unit, però la despesa mitjana del turista francès (849€) és molt inferior al del britànic (1.227€) o al del turista dels Països Baixos (1.360€). Això significa que el pes relatiu de cada mercat en termes econòmics no coincideix necessàriament amb el seu pes en volum. Les dades amb les quals s'ha elaborat el gràfic es troben a l'annex 15.

Gràfic 16: Turistes i despesa mitjana per turista per mercat emissor a Espanya (2024)
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

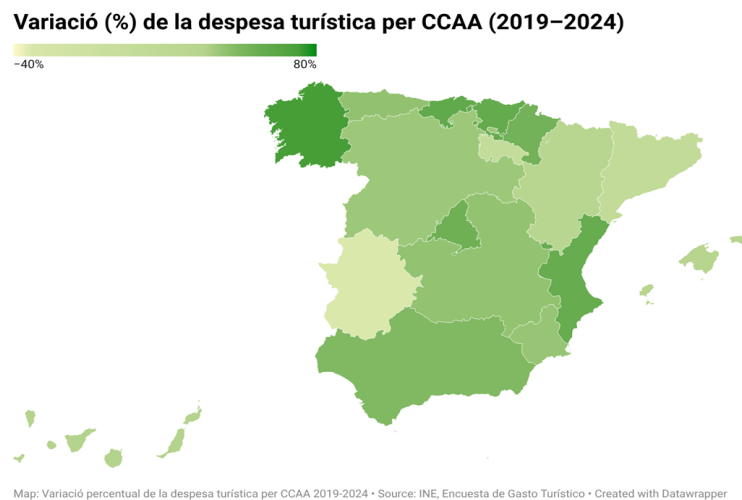
Malgrat els canvis en els ritmes de creixement de cada mercat, cal destacar que l'estructura del rànking no ha variat de manera substancial: el Regne Unit, França i Alemanya continuen sent els tres principals mercats emissors per volum, la mateixa posició que ocupaven abans de la pandèmia. Cap mercat emergent ha desplaçat els líders tradicionals, la qual cosa indica que, tot i les transformacions en les quotes relatives, la demanda turística internacional a Espanya segueix assentada sobre les mateixes bases estructurals que la caracteritzaven en el període prepanandemic.

6.3.4 Distribució territorial: canvis per comunitat autònoma

L'anàlisi territorial del turisme postcovid revela una redistribució significativa tant de la despesa com de la concentració de pernoctacions. El mapa de la il·lustració 2 mostra la variació percentual de la despesa turística internacional per comunitat autònoma entre 2019 i 2024.

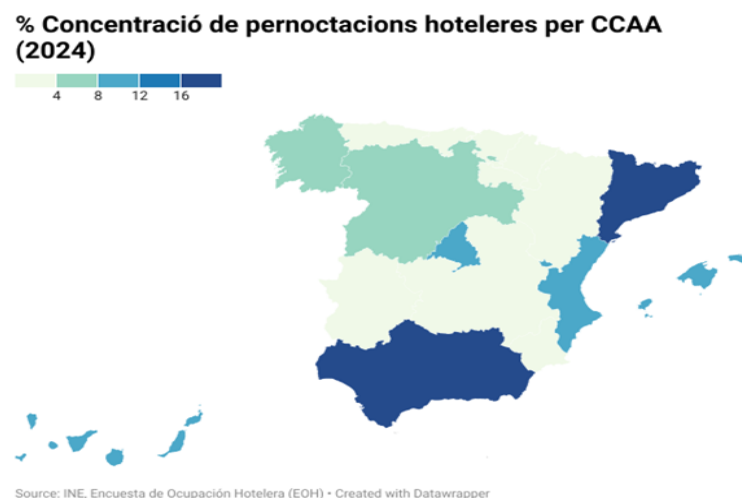
El resultat més destacat és que les comunitats del nord d'Espanya han crescut de manera molt més intensa que les grans destinacions consolidades: Galícia lidera el creixement amb un +74,1%, seguida de Cantàbria (+61,2%), País Basc (+59,6%) i

Comunitat Valenciana (+58,3%). En contrast, Catalunya, el primer destí de l'Estat en pernотacions, ha crescut tan sols un +11,4% en despesa turística.

II·lustració 2: Mapa de la variació % de la despesa turística internacional per CCAA (2024 vs 2019)
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE.

El mapa 3 complementa l'anterior mostrant la concentració de pernотacions hoteleres per comunitat autònoma el 2024. Catalunya (18,2%) i Andalusia (17,1%) concentren conjuntament gairebé el 35% de totes les pernотacions hoteleres d'Espanya, seguides de la Comunitat de Madrid (11,2%), les Illes Balears (10,5%) i Canàries (9,4%). En comparació amb 2019, la distribució no ha canviat de manera substancial, tot i que Balears i Canàries han guanyat lleugerament pes relatiu, mentre que Catalunya i Madrid han disminuït algunes dècimes.

II·lustració 3: Mapa de la concentració de pernотacions hoteleres per CCAA (2024)
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE.

6.3.5 El debat del sobreturisme: la cara B de la recuperació

Encara que Espanya ha tingut una bona recuperació turística després de la pandèmia, aquesta no ha estat exempta de tensions socials i debats sobre el model de creixement. El concepte de *sobreturisme* o saturació turística fa referència a la situació en la qual el volum de visitants supera la capacitat d'acollida d'un territori, generant externalitats negatives sobre la qualitat de vida dels residents, el medi ambient i el patrimoni cultural.

Ciutats com Barcelona, Palma, Sevilla o Sant Sebastià han implementat o debatut mesures restrictives al turisme en els últims anys: limitació de llicències per a pisos turístics, zones de baixes emissions, restriccions a l'accés de creuers o taxes turístiques. Les Illes Balears han aprovat normatives per limitar els vehicles de lloguer i regular l'accés a espais naturals. Canàries ha vist sorgir moviments socials que qüestionen el model basat exclusivament en el creixement del nombre de visitants (Exceltur, 2024).

Des d'una perspectiva econòmica, el debat sobre el sobreturisme planteja una pregunta fonamental: *val més la pena tenir menys turistes que gastin més, o mantenir el model de turisme de masses amb marges econòmics reduïts?* Les dades analitzades en aquest treball mostren que la despesa per turista ha crescut molt per sobre del volum en el període postcovid, però aquest increment respon principalment a l'encariment generalitzat dels serveis turístics i no a un canvi estructural en el perfil de la demanda.

Per tant, no es pot afirmar que Espanya hagi transitat de manera espontània cap a un model de menor volum i major valor: el volum continua creixent, i el major valor és en bona part nominal. La qüestió de com avançar cap a un model turístic més sostenible i de major valor afegit real constitueix, per tant, un dels principals reptes del sector per a la pròxima dècada.

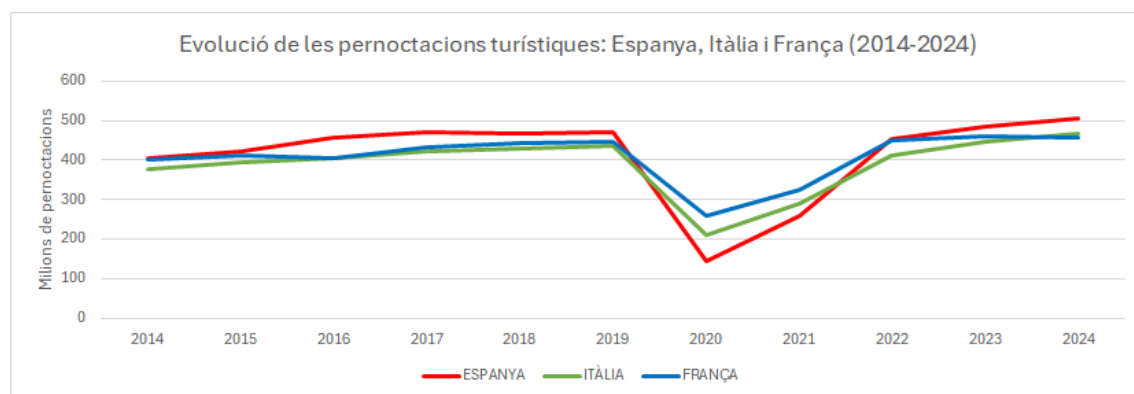
7. Espanya en el context mediterrani: comparació amb Itàlia i França

Els capítols anteriors han analitzat l'evolució del turisme espanyol en termes absoluts. Aquest capítol adopta una perspectiva diferent: situa Espanya en relació amb els seus principals competidors europeus (Itàlia i França) per determinar si el seu rendiment postcovid és excepcional o simplement reflecteix una tendència general del turisme mediterrani. La comparació es construeix a partir de tres indicadors: el volum de pernoctacions, la variació de la despesa turística i la productivitat per pernoctació.

7.1 Qui lidera en volum: evolució de les pernoctacions (2014-2024)

Durant el període precovid, els tres països mantenien nivells de pernoctacions similars i propers als 400-470 milions anuals. El 2014, França liderava lleugerament amb 402,3 milions, seguida d'Espanya (403,9 milions) i Itàlia (377,8 milions). A partir de 2016, però, Espanya va accelerar el seu creixement i es va situar per davant de les altres dues economies, assolint els 469,8 milions el 2019.

El gràfic 17 mostra l'evolució de les pernoctacions turístiques per tots tres països. Les dades amb les quals s'ha elaborat es poden visualitzar a l'annex 16. El 2020 va impactar de manera diferent als tres països. Itàlia va patir la caiguda més pronunciada (les seves pernoctacions es van reduir a 208,4 milions, un 52,3% menys que el 2019), mentre que França va aguantar relativament millor amb 257,9 milions (-42,3%) gràcies al seu major pes del turisme domèstic. Espanya, malgrat la seva elevada dependència del turisme internacional, va registrar una caiguda del 55,7% fins als 208,4 milions (similar a la d'Itàlia) però va iniciar una recuperació molt més ràpida.

Gràfic 17: Evolució de les pernoctacions turístiques: Espanya, Itàlia i França (2014-2024)

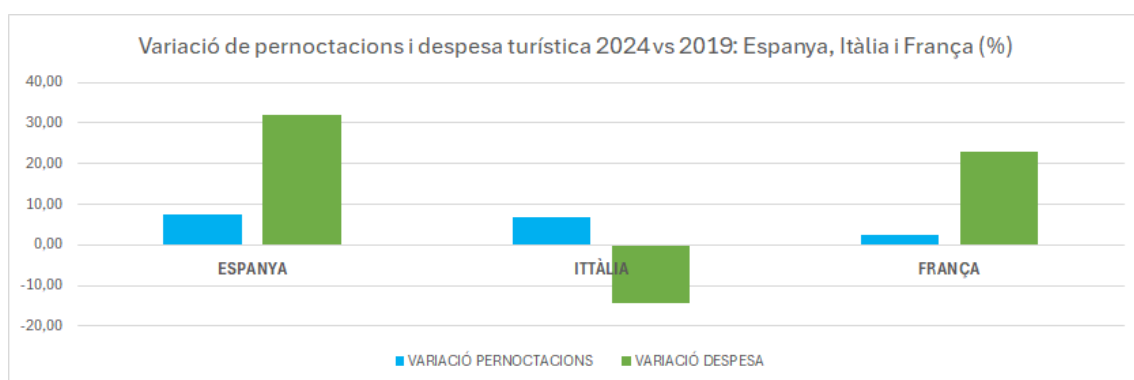
Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

A diferència d'Itàlia i França, Espanya va superar els nivells de 2019 ja el 2023, assolint 492,4 milions de pernoctacions. El 2024, amb 505,2 milions, ha incrementat la seva

distància respecte als competidors: Itàlia registra 466,2 milions i França 457,6 milions. La velocitat de recuperació espanyola és, per tant, clarament superior a la dels seus dos principals rivals mediterranis.

7.2 Qui genera més valor: despesa turística i variació postcovid

Si el volum de pernoctacions situa Espanya com a líder indiscutible el 2024, l'anàlisi de la despesa turística revela diferències estructurals encara més pronunciades entre els tres països. El gràfic 18 compara la variació percentual de pernoctacions i despesa el 2024 respecte a 2019. Les dades amb les quals s'ha elaborat es troben a l'annex 17.

Gràfic 18: Variació de pernoctacions i despesa turística 2024 vs 2019: Espanya, Itàlia i França
Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

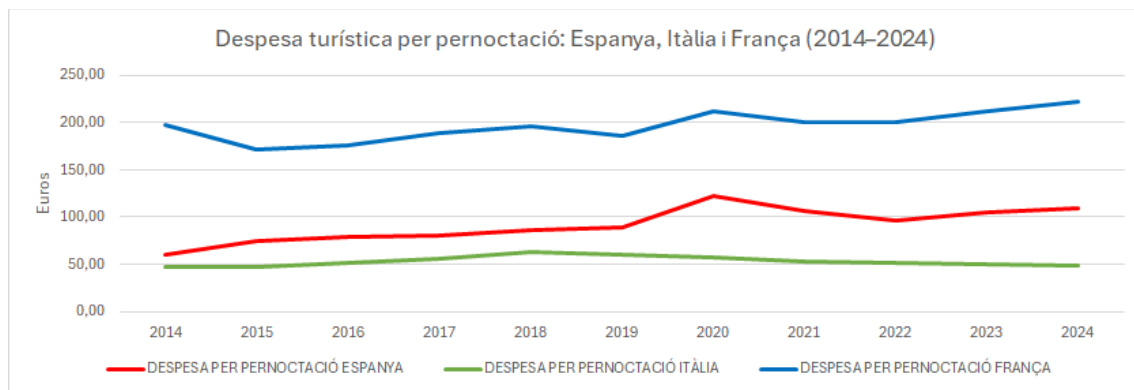
Espanya presenta un creixement del +7,5% en pernoctacions i del +32,1% en despesa. El cas d'Itàlia és el més sorprenent: amb un creixement del +6,7% en pernoctacions, la despesa turística ha caigut un -14,4% respecte a 2019. Això significa que Itàlia rep pràcticament els mateixos turistes que abans de la pandèmia però genera menys ingressos per cada visita. A diferència d'Espanya, el model turístic italià postcovid ha perdut valor econòmic malgrat mantenir el volum.

7.3 Productivitat turística: despesa per pernoctació

Per aprofundir en la comparació del valor econòmic generat per cada destinació, s'ha calculat un indicador de productivitat turística: la despesa per pernoctació, obtinguda dividint la despesa turística total entre el nombre de pernoctacions de cada país. Aquest indicador, d'elaboració pròpia, mesura quants euros genera de mitjana cada nit de turista en cadascuna de les tres economies.

El gràfic 19 mostra l'evolució d'aquest indicador entre 2014 i 2024. Les dades per la seva elaboració es poden consultar a l'annex 18.

França presenta els valors més elevats de manera consistent, situant-se al voltant dels 200-223 euros per nit el 2024. Espanya ha experimentat un creixement notable: de 60,3 euros el 2014 a 108,8 euros el 2024, quasi el doble en deu anys. Itàlia, en contrast, presenta una trajectòria plana i fins i tot decreixent: de 46,5 euros el 2014 a 48,1 euros el 2024, evidenciant una pèrdua de productivitat turística en termes relatius.

Gràfic 19: Despesa turística per pernoctació: Espanya, Itàlia i França (2014-2024)
Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Cal interpretar aquest indicador amb certa cura, ja que la despesa turística d'Eurostat inclou tots els tipus de despesa dels residents en viatges (no únicament el turisme receptor) i pot incorporar diferències estructurals entre països. Així i tot, la tendència és prou clara: Espanya és el país que millora més la seva productivitat turística en el període analitzat, mentre que Itàlia és l'única que la veu reduïda.

7.4 Síntesi: què fa única Espanya

L'anàlisi comparativa dels tres indicadors permet extreure una conclusió clara: Espanya és l'únic dels tres grans països mediterranis que millora simultàniament en volum i en valor postcovid. A diferència de França, que manté un alt valor per pernoctació però un creixement modest, i d'Itàlia, que recupera el volum però perd valor, Espanya combina els dos elements.

Espanya destaca per una elevada capacitat de generació de despesa en relació amb el volum de visitants. Mentre el nombre de pernoctacions creix un 7,5% respecte a 2019, la despesa creix un 32,1%, una divergència que indica que el turista que visita Espanya el 2024 és, de mitjana, econòmicament més rendible que el de 2019. A diferència d'Itàlia,

on la recuperació del volum no s'ha traduït en recuperació econòmica, el model espanyol postcovid genera més valor per cada turista que rep.

Des d'una perspectiva de model turístic, els tres països representen tres trajectòries diferenciades: França manté un model d'alt valor estable però amb creixement limitat; Itàlia presenta una recuperació volumètrica sense recuperació econòmica; i Espanya combina lideratge en volum amb un creixement accelerat del valor econòmic per turista. Aquesta posició, única entre els tres grans destins mediterranis, posa de manifest que Espanya ha aconseguit combinar lideratge en volum amb un creixement notable del valor econòmic generat. Tanmateix, tal com s'analitza en profunditat a les conclusions, cal interpretar aquest increment amb cautela: una part significativa respon a l'encariment generalitzat dels serveis turístics en el context inflacionari post-covid.

8. Resultats i conclusions

8.1 Resultats principals

L'anàlisi de l'evolució del turisme espanyol durant el període 2014-2024, estructurada en tres fases diferenciades (creixement prepandèmic, impacte de la Covid-19 i recuperació postcovid), permet sintetitzar els resultats principals en quatre àmbits.

Pel que fa al volum d'activitat, el 2024 Espanya va rebre 93,8 milions de turistes internacionals, un 12,3% per sobre del màxim prepandèmic de 2019, i les pernoctacions hoteleres van assolir un nou rècord de 363 milions, un 5,8% superior al mateix any de referència. La recuperació espanyola va ser, a més, notablement més ràpida que la dels seus principals competidors mediterranis: mentre Espanya va superar els nivells de 2019 ja el 2023, Itàlia i França no han assolit la mateixa fita en tots els indicadors.

Pel que fa al valor econòmic generat, la despesa turística total va créixer un 37,2% respecte a 2019, passant de 91.912 milions d'euros a 126.143 milions, i la despesa mitjana per turista va augmentar de 1.101 euros a 1.345 euros (+22,2%). El PIB turístic va superar els nivells prepandèmia el 2023, consolidant el turisme com un dels motors de la recuperació econòmica espanyola.

Respecte a la distribució territorial, l'anàlisi per comunitat autònoma revela que el creixement postcovid no ha estat homogeni. Les comunitats del nord (encapçalades per Galícia (+74,1%), Cantàbria (+61,2%) i el País Basc (+59,6%)) han registrat els increments de despesa turística internacional més elevats, mentre que les grans destinacions consolidades com Catalunya (+11,4%) han crescut molt menys en termes relatius. Paral·lelament, la concentració de pernoctacions per comunitat autònoma no ha variat de manera substancial respecte a 2019, evidenciant que la diversificació territorial és encara incipient.

Finalment, pel que fa a la comparació mediterrània, Espanya destaca com l'únic dels tres grans destins analitzats que millora simultàniament en volum i en valor en el període de després de la pandèmia. El cas d'Itàlia és especialment interessant com a contrast: amb un creixement del +6,7% en pernoctacions, la despesa turística ha caigut un 14,4% respecte a 2019, evidenciant que el volum i el valor no sempre evolucionen en la mateixa direcció. Pel que fa a França, aquesta presenta una recuperació moderada però consistent en tots dos indicadors. La productivitat turística d'Espanya (mesurada com a

despesa per pernoctació) s'ha gairebé duplicat en deu anys, de 60 euros el 2014 a 109 euros el 2024, un indicador que reflecteix el creixement del valor econòmic generat per cada estada.

8.2 Contrast de la hipòtesi

La hipòtesi central d'aquest treball plantejava que el turisme espanyol no només s'havia recuperat dels efectes de la pandèmia de la Covid-19, sinó que havia superat els nivells de 2019 tant en volum com en valor econòmic, evidenciant una possible transformació cap a un model de major qualitat i rendibilitat. Els resultats confirmen parcialment aquesta hipòtesi, però obliguen a matisar de manera significant la interpretació dels increments observats.

Per tal de contrastar aquesta hipòtesi, l'anàlisi es basa en tres tipus d'indicadors. En primer lloc, indicadors de volum, com les arribades internacionals i les pernoctacions. En segon lloc, indicadors de valor econòmic, com la despesa turística total i la despesa mitjana per turista. Finalment, es té en compte el context inflacionari del període postcovid, que permet diferenciar entre un increment real del valor generat i un augment nominal derivat de l'encariment dels preus.

La primera part de la hipòtesi queda confirmada: el sector ha superat efectivament els nivells pre-pandèmia en tots els indicadors principals, tant de volum com de valor nominal, i ho ha fet amb major rapidesa que els seus principals competidors europeus. Tanmateix, la hipòtesi ha de ser parcialment rebutjada en el que fa a la interpretació d'aquest increment com a evidència d'una transformació estructural del model turístic o d'un canvi real en el perfil del turista.

L'anàlisi detallada dels factors que expliquen l'augment de la despesa per turista revela que una part molt significativa d'aquest increment té un origen conjuntural i no estructural.

En primer lloc, la inflació acumulada entre 2019 i 2024 a Espanya va ser d'aproximadament el 20%, la qual cosa implica que l'augment de la despesa per turista (+22,2%) no reflecteix un canvi en el comportament o el perfil del visitant, sinó simplement l'encariment generalitzat dels serveis turístics: el turista no gasta més perquè sigui diferent, sinó perquè tot costa més. Posat d'una altra manera, l'increment de la despesa en termes reals és molt inferior al que les xifres nominals suggereixen.

Quan la inflació acumulada entre 2019 i 2024 se situa al voltant del 20% i l'increment de la despesa mitjana per turista és del 22,2%, el marge que pot atribuir-se a un canvi real en el perfil o les preferències del visitant queda molt limitat.

En segon lloc, la reducció de l'oferta hotelera (que el 2024 seguia un 1,2% per sota dels nivells de 2019, malgrat els rècords de pernoctació) ha contribuït a pressionar els preus a l'alça davant d'una demanda creixent. Es tracta d'un efecte de restricció d'oferta, no d'una millora qualitativa del model.

En tercer lloc, la lleugera modificació en la composició de la demanda a favor de mercats de major poder adquisitiu, com els Estats Units (+28,3%), ha pogut elevar la despesa mitjana per efecte estadístic de composició, sense que el model turístic hagi canviat estructuralment.

En quart lloc, la permanència del rànquing de mercats emissors (amb el Regne Unit, França i Alemanya al capdavant tant el 2019 com el 2024, sense que cap nou mercat hagi aconseguit desplaçar-los) és un dels indicadors més clars d'aquesta absència de transformació estructural. La pandèmia va tenir l'efecte d'un xoc temporal, però no va alterar les bases de la demanda internacional ni va obrir la porta a una diversificació real dels mercats emissors.

Finalment, els primers anys de recuperació van estar influenciats per la demanda acumulada postcovid, un fenomen de caràcter temporal que pot haver inflat les xifres de despesa.

En conjunt, les dades no permeten afirmar amb solidesa que el turisme espanyol hagi experimentat una transformació estructural cap a un model de major qualitat en el sentit estricte del terme. El que s'observa és una recuperació sòlida en volum combinada amb un increment notable en la despesa, que respon en gran mesura a factors de preu i no a un canvi en el perfil o les preferències del turista.

8.3 Conclusions

A partir dels resultats obtinguts, es poden extreure les conclusions següents:

1. Que el turisme espanyol ha demostrat una notable capacitat de recuperació davant el xoc que va representar la pandèmia de la Covid-19. En menys de tres

anys, el sector va recuperar i superar els nivells d'activitat pre pandèmia, consolidant la posició d'Espanya com una de les principals potències turístiques mundial en funció de l'indicador considerat. Aquest fet és encara més destacable en la comparació amb Itàlia i França, els principals rivals mediterranis, i confirma la solidesa estructural de la base turística espanyola.

2. Que la lectura optimista del creixement en valor ha de ser matisada amb rigor. L'increment de la despesa per turista, sovint interpretat en el debat públic com un índex de millora qualitativa del model turístic, respon principalment a l'efecte combinat de la inflació, la restricció de l'oferta hotelera i canvis menors en la composició dels mercats emissors. El model turístic espanyol, basat en el turisme de masses, en la concentració geogràfica i estacional i en la dependència d'un nombre reduït de mercats emissors europeus, manté les seves vulnerabilitats estructurals essencials, tal com ha quedat palès en el marc teòric d'aquest treball. Per tant, l'increment del valor econòmic ha de ser interpretat amb prudència, ja que no reflecteix necessàriament una millora real en la qualitat del model turístic.
3. Que la distribució territorial del creixement postcovid presenta senyals prematurs però prometedors de diversificació. El creixement accentuat de les comunitats del nord en despesa turística internacional (tot i partir de nivells absoluts molt inferiors) apunta a una possible redistribució a llarg termini dels fluxos turístics cap a destinacions menys saturades, la qual cosa podria contribuir a alleujar els efectes del sobreturisme a les zones de major concentració. No obstant això, la distribució de pernoctacions no ha variat de manera substancial, de manera que aquesta tendència no ha tingut encara un impacte estructural mesurable.
4. Que la comparativa amb Itàlia i França posa de manifest que els indicadors de volum i valor poden divergir de maneres molt marcades entre països amb models turístics aparentment similars. La trajectòria d'Itàlia (que recupera pernoctacions però perd valor econòmic) és un advertiment sobre els riscos d'una recuperació basada exclusivament en el volum sense millora de la productivitat turística. La de França (creixement moderat però consistent en tots dos eixos) representa un model de referència més equilibrat. I la d'Espanya, finalment, és la més dinàmica en termes absoluts però la que presenta una major incertesa sobre si el creixement en valor és estructural o conjuntural.

De cara al futur, els resultats d'aquest treball suggereixen que Espanya necessita avançar cap a un model turístic que prioritzi la generació de valor afegit real sobre el creixement en volum, que diversifiqui tant geogràficament com estacionalment la demanda, i que redueixi la dependència dels mercats emissors tradicionals i de la competència en preu. Aquesta transformació, necessària per garantir la sostenibilitat econòmica i social del sector a llarg termini, no s'ha produït de manera espontània durant el període analitzat. Requerirà decisions de política turística actives i deliberades que vagin més enllà de la gestió del creixement i abordin les vulnerabilitats estructurals que la pandèmia va posar al descobert però no va resoldre.

Finalment, cal tenir en compte que aquest treball es basa en dades agregades i majoritàriament nominals, fet que limita la capacitat d'analitzar en profunditat els canvis reals en el comportament dels turistes. Una anàlisi amb dades deflactades o amb microdades podria oferir resultats més precisos sobre la naturalesa del canvi observat.

En definitiva, el turisme espanyol ha entrat en una nova fase de creixement, però el seu futur no dependrà tant de la seva capacitat d'atreure més visitants, sinó de la seva capacitat de transformar aquest creixement en valor econòmic real, sostenible i socialment equilibrat.

9. Bibliografia

- Barrientos-Báez, A., Martínez-Sala, A.-M., Altamirano-Benítez, V. i Caldevilla-Domínguez, D. (2021). Fake News: La pandemia de la covid-19 y su cronología en el sector turístico. *Historia y Comunicación Social*, 26, 135-148.
<https://rua.ua.es/entities/publication/872cd6cd-487b-450f-b728-36a79a2ee0a7>
- Brida, J. G., Cortes-Jimenez, I., & Pulina, M. (2016). Has the tourism-led growth hypothesis been validated? A literature review. *Current Issues in Tourism*, 19(5), 394–430. <https://doi.org/10.1080/13683500.2013.868414>
- Brouder, P. (2020). Reset redux: possible evolutionary pathways towards the transformation of tourism in a COVID-19 world. *Tourism Geographies*, 22(3), 484–490. <https://doi.org/10.1080/14616688.2020.1760928>
- CaixaBank Research. (2026). *Sector turístico español: del rebote pospandemia a un crecimiento sostenible. Informe sectorial 1S 2026*.
<https://www.caixabankresearch.com/es/informes-sectoriales/turismo-0>
- CaixaBank Research. (2023). *El sector turístico a Espanya arranca 2023 amb força*.
<https://www.caixabankresearch.com/ca/analisi-sectorial/turisme/sector-turistic-espanya-arrenca-2023-amb-forca>
- Comissió Europea. (2024). *Tourism statistics*. Statistics Explained.
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_statistics
- Comissió Europea. (2024). *Tourism statistics — participation in tourism*. Statistics Explained. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_statistics_-_participation_in_tourism
- Cuadrado-Roura, J. R., & López-Morales, J. M. (2018). EL TURISMO EN LA RECUPERACIÓN Y EL EQUILIBRIO EXTERIOR DE ESPAÑA. *Papeles de economía española*, (158), 154.
- Dogru, T., & Bulut, U. (2018). Is tourism an engine for economic recovery? Theory and empirical evidence. *Tourism Management*, 67, 425–434.
<https://doi.org/10.1016/j.tourman.2017.06.014>

Eurostat. (2024). *Arrivals at tourist accommodation establishments - annual data*. Eurostat Data Browser.

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_occ_arnat/default/table

Eurostat. (2024). *Nights spent at tourist accommodation establishments - annual data*. Eurostat Data Browser.

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_occ_ninat/default/table

Eurostat. (2024). *Participation in tourism - 4 nights or more*. Eurostat Data Browser.

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tin00186/default/table?lang=en>

Eurostat. (2024). *Tourism expenditure of residents - total*. Eurostat Data Browser.

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_dem_extot/default/table

Exceltur. (2024). *Perspectivas turísticas. Balance del año 2024 y perspectivas para 2025*. <https://www.exceltur.org/perspectivas-turisticas/>

Instituto Nacional de Estadística. (2024). *Contabilidad Nacional de España. Producto Interior Bruto a precios de mercado*.

https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736165950&menu=resultados&idp=1254735576581

Instituto Nacional de Estadística. (2024). *Cuenta satélite del turismo de España. Serie contable 2021–2024. Revisión estadística 2024*.

<https://www.ine.es/dynt3/inebase/index.htm?padre=3620&capsel=3622>

Instituto Nacional de Estadística. (2024). *Encuesta de gasto turístico (EGATUR). Gasto de los turistas internacionales según país de residencia*.

<https://www.ine.es/jaxiT3/Tabla.htm?t=23994>

Instituto Nacional de Estadística. (2024). *Encuesta de ocupación hotelera (EOH). Viajeros y pernoctaciones por comunidades autónomas y provincias*.

<https://www.ine.es/jaxiT3/Tabla.htm?t=2074>

Instituto Nacional de Estadística. (2024). *Estadística de movimientos turísticos en fronteras (FRONTUR). Número de turistas según país de residencia*.

<https://www.ine.es/jaxiT3/Tabla.htm?t=10822>

Instituto Nacional de Estadística. (2024). *Índice de Precios Turísticos (IPT)*.
https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736177015&menu=resultados&idp=1254735576863#_tabs-1254736195376

OECD (2024), *OECD Tourism Trends and Policies 2024*, OECD Publishing, Paris.
<https://doi.org/10.1787/80885d8b-en>.

Organització Mundial del Turisme. (2021). *2020: el pitjor any de la història del turisme, amb mil milions menys d'arribades internacionals*. ONU Turisme.
<https://www.unwto.org/es/news/2020-el-peor-ano-de-la-historia-del-turismo-con-mil-millones-menos-de-llegadas-internacionales>

Organització Mundial del Turisme. (2023). *Avaluació de l'impacte de la COVID-19 en el turisme internacional*. ONU Turisme.
<https://www.untourism.int/es/evaluacion-del-impacto-de-la-covid-19-en-el-turismo-internacional>

Pérez Mira, J. M. (2002). Price indices and tourism consumption in the framework of the Tourism Satellite Account (TSA). *Enzo Paci Papers on Measuring the Economic Significance of Tourism*, 2. World Tourism Organization.

Sinclair, M. T. (1998). Tourism and economic development: A survey. *Journal of Development Studies*, 34(5), 1-51. <https://doi.org/10.1080/00220389808422535>

UN Tourism. (2024). *International Tourism Highlights, 2024 Edition*. UNWTO.
<https://doi.org/10.18111/9789284425808>

UN Tourism. (2026). *Tourism GDP by Region - Europe*. UN Tourism Dashboard.
<https://www.untourism.int/es/onu-turismo-dashboard-datos-turisticos/indicadores-clave-turismo>

Pousada, R. V., & Rodríguez, C. L. (2019). Presentación. El turismo en España. *Ayer*, (114), 13–22.
<https://www-jstor-org.sabidi.urv.cat/stable/26740026>

Laura Vidilla Picón

Treball de fi de grau

**EL TURISME A ESPANYA COM A SECTOR ECONÒMIC:
Evolució abans i després de la pandèmia de la Covid-19 (2014-2024)**

**FACULTAT D'ECONOMIA i EMPRESA
Universitat Rovira i Virgili**

Curs 2025-2026

ANNEXOS

Índex d'annexos

Annex 1: Pernotacions en establiments turístics europeus	57
Annex 2: Arribades turístiques a Europa	58
Annex 3: Pernotacions i despesa turística europees.....	59
Annex 4: Participació turística de la població en turisme de 4 o més nits	60
Annex 5: Dades d'elaboració del gràfic 6	61
Annex 6: Dades d'elaboració del gràfic 7	61
Annex 7: Dades d'elaboració del gràfic 8	61
Annex 8: Dades d'elaboració del gràfic 9	62
Annex 9: Dades d'elaboració del gràfic 10	62
Annex 10: Dades d'elaboració del gràfic 11	62
Annex 11: Dades d'elaboració del gràfic 12	63
Annex 12: Dades d'elaboració del gràfic 13	63
Annex 13: Dades d'elaboració del gràfic 14	63
Annex 14: Dades d'elaboració del gràfic 15	64
Annex 15: Dades d'elaboració del gràfic 16	64
Annex 16: Dades d'elaboració del gràfic 17	64
Annex 17: Dades d'elaboració del gràfic 18	64
Annex 18: Dades d'elaboració del gràfic 19	65

Annex 1: Pernotacions en establiments turístics europeus

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MEDITERRANI	ESPANYA	107.545.009	114.448.411	123.541.778	129.392.382	130.803.657	135.008.823	45.616.973	80.754.714	133.044.709	144.831.332	149.666.341
	PORTUGAL	17.902.297	19.780.195	21.916.899	24.557.197	25.866.422	27.895.078	10.995.396	15.132.460	27.337.455	30.813.122	32.335.412
	ITTÀLIA	106.552.352	113.392.137	116.944.243	123.195.556	128.100.932	131.381.653	55.702.138	78.670.967	118.514.633	133.636.709	139.647.943
	FRANÇA	152.958.605	157.492.941	157.263.479	166.830.634	171.475.894	174.628.055	91.889.767	117.442.342	168.935.376	180.730.009	181.099.649
	GRÈCIA	22.674.051	24.166.974	24.996.038	27.211.268	33.585.639	34.202.053	10.104.236	18.015.347	31.413.356	35.782.424	37.153.267
	COÀCIA	12.882.822	14.157.026	15.446.591	17.409.937	18.648.937	19.553.495	6.997.382	12.770.754	17.769.145	19.486.573	20.239.316
	MALTA	1.554.679	1.586.068	1.619.532	1.829.467	1.982.579	2.022.912	705.714	981.987	1.814.161	2.252.000	2.550.391
OCCIDENT I NORD	XIPRE	2.369.620	2.315.875	2.729.961	2.946.461	3.177.161	3.242.957	1.104.518	2.117.531	2.822.399	3.165.534	3.716.293
	ÀUSTRIA	33.646.592	35.350.102	37.090.751	38.586.622	40.093.480	41.321.435	21.671.644	19.757.984	35.569.674	40.650.056	42.168.369
	ALEMANYA	154.927.904	160.893.747	165.623.773	172.312.123	179.242.169	185.121.042	95.102.723	93.774.423	158.539.982	178.207.140	184.687.401
	BÈLGICA	14.641.070	15.846.926	15.210.781	16.319.257	17.559.915	18.057.611	7.376.417	10.971.971	17.626.645	18.576.023	18.916.719
	DINAMARCA	6.708.461	7.164.604	7.518.778	7.673.208	7.966.674	8.279.387	5.035.833	6.417.528	9.217.928	9.410.669	9.671.192
	IRLANDA	10.363.254	10.755.648	10.555.090	:	12.260.206	11.918.503	4.824.004	3.838.622	9.924.012	11.287.679	12.662.374
	LUXEMBURG	1.142.892	1.264.384	1.283.173	1.290.979	1.276.749	1.325.663	625.171	837.044	1.313.630	1.442.035	1.568.299
CENTRE I EST	SUËCIA	10.660.106	10.734.841	11.108.083	11.794.394	11.967.117	12.426.677	7.342.100	8.974.675	11.533.023	12.255.457	12.454.071
	FINLÀNDIA	25.852.368	28.056.573	29.074.804	29.873.967	30.736.850	31.897.702	18.686.082	23.934.830	31.873.930	32.853.276	33.613.116
	PAÏSOS BAIXOS	35.856.074	37.318.438	38.883.066	42.235.134	43.912.615	45.916.002	27.300.782	31.720.384	46.000.256	49.403.791	51.360.534
	POLÒNIA	25.083.978	26.942.056	30.108.308	31.989.344	33.895.930	35.668.091	17.878.969	22.198.972	34.249.004	36.239.201	38.842.400
	HONGRIA	10.132.916	10.913.250	11.648.144	12.459.373	13.116.056	13.454.090	5.630.715	6.565.870	11.287.199	12.202.877	13.128.391
	REPÚBLICA TXECA	15.587.076	17.195.550	18.388.853	20.000.561	21.247.150	21.998.366	10.836.444	11.383.601	19.424.164	21.977.671	22.809.595
	ESLOVÀQUIA	3.689.636	4.274.035	4.944.310	5.287.773	5.487.207	6.267.801	3.095.812	2.639.819	4.701.247	5.549.292	5.731.011
	ESLOVÈNIA	3.474.852	3.878.223	4.263.811	4.891.986	:	6.221.841	3.058.619	3.997.054	5.860.114	6.185.779	6.575.159
	ROMANIA	8.444.030	9.898.557	10.917.232	12.056.173	12.815.999	13.277.449	:	10.042.590	12.374.615	13.665.729	14.282.566
	BULGARIA	5.945.908	6.279.036	7.196.397	7.461.646	7.799.680	8.187.634	4.023.763	5.647.634	7.621.234	8.640.448	8.982.703
	ESTÒNIA	3.087.070	3.112.143	3.324.914	3.544.932	3.591.495	3.789.955	1.972.131	2.138.346	3.252.898	3.425.730	3.610.390
	LETÒNIA	2.098.381	2.139.393	2.303.643	2.577.338	2.808.808	2.853.333	1.462.965	1.306.588	2.172.069	2.435.795	2.700.567
	LITUÀNIA	2.673.531	2.805.808	3.064.514	3.253.204	3.620.390	4.037.749	2.126.714	2.467.994	3.825.203	3.992.050	4.105.565

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Taula amb el nombre total de pernoctacions per país i any (2014–2024).

Els valors marcats amb ":" indiquen dades no disponibles.

Annex 1.a Pernotacions agregades per blocs geogràfics

SUMA PER ZONES EN MILIONS DE PERNOCTACIONS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MEDITERRANI	1.428,42	1.484,27	1.540,86	1.628,39	1.672,74	1.692,96	727,08	1.074,01	1.635,59	1.742,40	1.792,86
OCCIDENT I NORD	743,07	772,40	793,73	788,65	856,80	887,14	541,12	576,37	852,70	915,97	932,88
CENTRE I EST	211,32	226,71	248,39	264,23	264,05	291,17	152,40	182,38	264,49	282,30	293,20

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Taula amb la suma de pernoctacions per zones (Mediterrani, Occident i Nord, Centre i Est), expressades en milions.

Annex 2: Arribades turístiques a Europa

MEDITERRANI	ESPANYA	107.545.009	114.448.411	123.541.778	129.392.382	130.803.657	135.008.823	45.616.973	80.754.714	133.044.709	144.831.332	149.666.341
	PORTUGAL	17.902.297	19.780.195	21.916.899	24.557.197	25.866.422	27.895.078	10.995.396	15.132.460	27.337.455	30.813.122	32.335.412
	ITÀLIA	106.552.352	113.392.137	116.944.243	123.195.556	128.100.932	131.381.653	55.702.138	78.670.967	118.514.633	133.636.709	139.647.943
	FRANÇA	152.958.605	157.492.941	157.263.479	166.830.634	171.475.894	174.628.055	91.889.767	117.442.342	168.935.376	180.730.009	181.099.649
	GRÈCIA	22.674.051	24.166.974	24.996.038	27.211.268	33.585.639	34.202.053	10.104.236	18.015.347	31.413.356	35.782.424	37.153.267
	COÀCIA	12.882.822	14.157.026	15.446.591	17.409.937	18.648.937	19.553.495	6.997.382	12.770.754	17.769.145	19.486.573	20.239.316
	MALTA	1.554.679	1.586.068	1.619.532	1.829.467	1.982.579	2.022.912	705.714	981.987	1.814.161	2.252.000	2.550.391
OCCIDENT I NORD	XIPRE	2.369.620	2.315.875	2.729.961	2.946.461	3.177.161	3.242.957	1.104.518	2.117.531	2.822.399	3.165.534	3.716.293
	ÀUSTRIA	33.646.592	35.350.102	37.090.751	38.586.622	40.093.480	41.321.435	21.671.644	19.757.984	35.569.674	40.650.056	42.168.369
	ALEMANYA	154.927.904	160.893.747	165.623.773	172.312.123	179.242.169	185.121.042	95.102.723	93.774.423	158.539.982	178.207.140	184.687.401
	BÈLGICA	14.641.070	15.846.926	15.210.781	16.319.257	17.559.915	18.057.611	7.376.417	10.971.971	17.626.645	18.576.023	18.916.719
	DINAMARCA	6.708.461	7.164.604	7.518.778	7.673.208	7.966.674	8.279.387	5.035.833	6.417.528	9.217.928	9.410.669	9.671.192
	IRLANDA	10.363.254	10.755.648	10.555.090	:	12.260.206	11.918.503	4.824.004	3.838.622	9.924.012	11.287.679	12.662.374
	LUXEMBURG	1.142.892	1.264.384	1.283.173	1.290.979	1.276.749	1.325.663	625.171	837.044	1.313.630	1.442.035	1.568.299
CENTRE I EST	SUÈCIA	10.660.106	10.734.841	11.108.083	11.794.394	11.967.117	12.426.677	7.342.100	8.974.675	11.533.023	12.255.457	12.454.071
	FINLÀNDIA	25.852.368	28.056.573	29.074.804	29.873.967	30.736.850	31.897.702	18.686.082	23.934.830	31.873.930	32.853.276	33.613.116
	PAÏSOS BAIXOS	35.856.074	37.318.438	38.883.066	42.235.134	43.912.615	45.916.002	27.300.782	31.720.384	46.000.256	49.403.791	51.360.534
	POLÒNIA	25.083.978	26.942.056	30.108.308	31.989.344	33.895.930	35.668.091	17.878.969	22.198.972	34.249.004	36.239.201	38.842.400
	HONGRIA	10.132.916	10.913.250	11.648.144	12.459.373	13.116.056	13.454.090	5.630.715	6.565.870	11.287.199	12.202.877	13.128.391
	REPÚBLICA TXECA	15.587.076	17.195.550	18.388.853	20.000.561	21.247.150	21.998.366	10.836.444	11.383.601	19.424.164	21.977.671	22.809.595
	ESLOVÀQUIA	3.689.636	4.274.035	4.944.310	5.287.773	5.487.207	6.267.801	3.095.812	2.639.819	4.701.247	5.549.292	5.731.011
	ESLOVÈNIA	3.474.852	3.878.223	4.263.811	4.891.986	:	6.221.841	3.058.619	3.997.054	5.860.114	6.185.779	6.575.159
	ROMANIA	8.444.030	9.898.557	10.917.232	12.056.173	12.815.999	13.277.449	:	10.042.590	12.374.615	13.665.729	14.282.566
	BULGARIA	5.945.908	6.279.036	7.196.397	7.461.646	7.799.680	8.187.634	4.023.763	5.647.634	7.621.234	8.640.448	8.982.703
	ESTÒNIA	3.087.070	3.112.143	3.324.914	3.544.932	3.591.495	3.789.955	1.972.131	2.138.346	3.252.898	3.425.730	3.610.390
	LETÒNIA	2.098.381	2.139.393	2.303.643	2.577.338	2.808.808	2.853.333	1.462.965	1.306.588	2.172.069	2.435.795	2.700.567
	LITUÀNIA	2.673.531	2.805.808	3.064.514	3.253.204	3.620.390	4.037.749	2.126.714	2.467.994	3.825.203	3.992.050	4.105.565

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Taula amb el nombre total d'arribades en establiments turístics per país i any.

Els valors marcats amb ":" indiquen dades no disponibles.

Annex 2.a Rànquing de països segons la variació d'arribades (2020 vs 2019)

	CAIGUDA 2020
GRÈCIA	-70,457
ESPANYA	-66,212
XIPRE	-65,941
MALTA	-65,114
CROÀCIA	-64,214
PORTUGAL	-60,583
IRLANDA	-59,525
BÈLGICA	-59,151
HONGRIA	-58,149
ITÀLIA	-57,603

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Classificació dels països de la UE segons la variació percentual del nombre d'arribades entre 2019 i 2020.

Annex 3: Pernoctacions i despesa turística europees

	PERNOCTACIONS		DESPESA TOTAL	
	2019	2024	2019	2024
ESPANYA	469.813.551	505.166.012	41.595.813.185	54.952.021.849
PORTUGAL	77.594.254	88.073.583	4.117.655.981	5.527.049.184
ITTÀLIA	436.739.271	466.158.045	26.207.893.303	22.445.727.097
FRANÇA	446.553.868	457.644.262	82.966.729.491	101.843.440.016
GRÈCIA	143.594.467	152.944.662	2.327.213.571	3.420.776.159
COÀCIA	91.178.083	93.643.696	1.660.333.106	2.675.948.747
MALTA	9.911.282	11.320.179	632.948.272	856.576.354
XIPRE	17.573.684	17.909.478	1.919.673.270	2.371.063.747
ÀUSTRIA	127.890.554	131.201.233	16.074.971.058	27.307.215.356
ALEMANYA	436.954.848	439.619.668	153.519.712.949	202.064.637.996
BÈLGICA	42.512.847	44.843.098	10.881.422.815	15.632.274.960
DINAMARCA	34.325.625	39.816.638	16.400.104.836	10.420.196.136
IRLANDA	32.580.794	41.677.951	9.036.079.211	13.557.677.058
LUXEMBURG	3.164.756	3.684.469	2.443.555.425	4.221.689.976
SUÈCIA	63.175.281	64.116.085	35.262.188.338	52.343.309.077
FINLÀNDIA	23.095.660	22.678.358	14.613.381.650	14.066.681.207
PAÏSOS BAIXOS	123.442.571	145.237.994	22.663.564.647	29.137.068.955
POLÒNIA	93.342.738	97.648.143	15.009.355.860	21.799.234.415
HONGRIA	33.199.961	31.802.810	3.260.193.711	4.991.033.845
REPÚBLICA TX	57.024.767	57.236.084	5.565.684.230	7.084.064.189
ESLOVÀQUIA	17.225.333	14.666.864	3.719.588.133	4.955.793.577
ESLOVÈNIA	15.758.691	16.835.403	1.306.896.014	2.937.508.500
ROMANIA	29.889.894	30.231.204	3.347.904.112	6.154.700.202
BULGARIA	27.154.791	27.646.201	939.535.053	1.835.785.512
ESTÒNIA	6.967.047	6.645.908	1.877.201.919	2.347.161.263
LETÒNIA	1.658.379	1.850.960	875.437.970	1.303.437.749
LITUÀNIA	8.946.758	8.640.124	1.249.016.540	1.661.493.034

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Taula amb les dades de pernoctacions i despesa turística corresponents als anys 2019 i 2024.

Annex 3.a Variació de pernoctacions i despesa (2024 vs 2019)

	VARIACIÓ	
	PERNOCTACIONS	DESPESA
ESPANYA	7,524785295	32,1095025
PORTUGAL	13,50528997	34,2280465
ITTÀLIA	6,736003825	-14,355088
FRANÇA	2,483551212	22,7521449
GRÈCIA	6,511528749	46,9902119
COÀCIA	2,704172888	61,1693905
MALTA	14,21508338	35,3311782
XIPRE	1,910777501	23,5139221
ÀUSTRIA	2,588681413	69,8741183
ALEMANYA	0,60986164	31,6212974
BÈLGICA	5,481286633	43,6602109
DINAMARCA	15,99683327	-36,462625
IRLANDA	27,92183947	50,0393782
LUXEMBURG	16,42189793	72,7683331
SUÈCIA	1,489196384	48,440331
FINLÀNDIA	-1,806841632	-3,7410947
PAÏSOS BAIXOS	17,6563262	28,5634869
POLÒNIA	4,612469156	45,2376412
HONGRIA	-4,208291088	53,090101
REPÚBLICA TX	0,370570563	27,2811014
ESLOVÀQUIA	-14,85294363	33,2350088
ESLOVÈNIA	6,83249643	124,769872
ROMANIA	1,141890968	83,8374098
BULGARIA	1,809662243	95,3929772
ESTÒNIA	-4,609399075	25,0350982
LETÒNIA	11,61260484	48,8897893
LITUÀNIA	-3,427319706	33,0241018

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Càlcul de la variació percentual de les pernoctacions i de la despesa turística entre 2019 i 2024

Annex 4: Participació turística de la població en turisme de 4 o més nits

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MEDITERRANI	ESPANYA	38,16	48	50,46	49,84	52,72	54,56	48,96	38,97	49,25	53,64	54,59
	PORTUGAL	16,3	17,06	29,68	30,37	32,53	36,56	25,62	30,69	32,42	36,2	34,72
	ITÀLIA	33,21	36,5	35,32	36,32	39,33	39,68	23,01	28,4	37,39	36,38	35,71
	FRANÇA	65,37	65,02	63,06	57,35	58,76	58,42	59,4	63,44	62,6	67,09	64,17
	GRÈCIA	33	30,17	29,2	33,2	36,2	34,82	29,23	32,49	37,67	38,99	40,74
	COÀCIA	34,04	29,86	30,82	34,01	35,37	39,26	27,9	30,82	37,71	39,37	41,96
	MALTA	39,85	39,12	44,59	50,61	54,83	54,39	18,77	25,87	49,05	39,07	42,32
	XIPRE	47,71	53,12	53,03	52,49	55,67	58,96	32,54	36,89	45,09	50,56	51,11
OCCIDENT I NORD	ÀUSTRIA	58,92	58,78	59,93	59,74	60,62	60,95	38,09	45,39	60,4	59,88	60,33
	ALEMANYA	65,38	64,6	64,05	61,44	65,95	63,36	43,17	51,48	57,68	63,26	69,15
	BÈLGICA	46,26	47,69	50,06	52,57	55,39	57,34	33,81	41,26	50,55	58,54	58,46
	DINAMARCA	73,47	71,84	73,83	60,7	48,8	52,34	30,98	:	36,95	43,97	42,95
	IRLANDA	56,2	54,94	56,12	56,09	57,9	57,46	33,05	45,02	56,71	63,68	64,94
	LUXEMBURG	67,12	74,6	75,54	75,18	44,49	44,65	59,27	68,48	75,09	74,15	75,98
	SUÈCIA	47,58	53,15	48,77	66,94	68,03	69,92	49,59	58,31	59,61	29,15	60,55
	FINLÀNDIA	67,73	70,83	68,92	69,1	70,13	64,81	47,78	53,78	61,65	60,79	59,72
	PAÏSOS BAIXS	72,26	72,8	74,9	75,44	75,46	75,51	52,11	66,76	73,81	74,47	75,32
CENTRE I EST	POLÒNIA	36,49	36,61	38,64	39,74	40,94	41,88	26,6	34,33	39,29	45,14	45,56
	HONGRIA	34,7	35,89	36,72	36,3	37,8	38,03	19,23	24,77	31,6	34,84	35,32
	REPÚBLICA T	65,6	60,52	61,17	62,9	60,18	61,3	45,81	52,51	57,47	59,29	60,17
	ESLOVÀQUIA	39	46,54	47,87	48,73	53,03	55,76	20,25	23,91	39,06	39,96	45,23
	ESLOVÈNIA	51,85	52,29	53,54	55,62	59,46	54,08	40,18	41,28	53,39	50,34	51,07
	ROMANIA	10,46	10,69	9,66	10,24	11,04	12,6	9,48	10,73	11,61	11,3	12,07
	BULGARIA	16,69	21,57	20,22	25,93	24,53	27,06	18,41	16,09	18,06	21,46	21,32
	ESTÒNIA	43,22	41,47	43,93	43,87	55,58	44,82	20,6	24,65	39,25	42,76	44,66
	LETÒNIA	27	30,03	32,34	55,3	36,26	30,01	16,96	19,46	32,69	37,23	40,57
	LITUÀNIA	28,32	28,11	26,96	27,53	26,92	27,67	10,81	11,65	22,8	24,82	26,56

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Taula amb el percentatge de població que realitza viatges de 4 o més nits.

Els valors marcats amb ":" indiquen dades no disponibles.

Annex 4.a Participació mitjana per blocs geogràfics

%PARTICIPACIÓ MTJÀ PER ZONA GEOGRÀFICA	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MEDITERRANI	36,10	37,16	40,40	41,88	44,54	46,06	31,00	34,61	43,02	44,13	44,74
OCCIDENT I NORD	60,89	62,53	62,78	63,69	59,96	60,06	42,11	53,00	58,08	56,72	62,27
CENTRE I EST	31,52	33,07	33,28	36,64	36,60	36,08	20,41	23,06	31,34	33,53	35,01

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Càlcul del percentatge mitjà de participació turística per zones (Mediterrani, Occident i Nord, Centre i Est).

Annex 5: Dades d'elaboració del gràfic 6

PERÍODE	OCUPATS TURÍSTICS (milers)	PIB TURÍSTIC (%)
2016	2.421,5	6,5
2017	2.541,9	6,6
2018	2.629,2	6,7
2019	2.673,8	6,8
2020	1.747,4	5,1
2021	2.193,3	3,9
2022	2.566,6	5,8

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 6: Dades d'elaboració del gràfic 7

ANY	PERNOCTACIONS RESIDENTS ESPANYOLS	PERNOCTACIONS RESIDENTS ESTRANGERS
2014	104.729.888	190.530.741
2015	110.254.904	197.980.823
2016	114.239.133	216.929.812
2017	115.834.589	224.748.124
2018	116.499.743	223.481.184
2019	119.609.239	223.386.354
2020	51.151.048	41.071.988
2021	90.699.916	82.106.777
2022	120.037.593	200.328.516
2023	121.724.866	224.789.969
2024	122.022.962	241.042.118

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 7: Dades d'elaboració del gràfic 8

ANY	DESPESA TOTAL DELS TURISTES (M€)
2016	77.415,54
2017	87.003,93
2018	89.750,75
2019	91.911,97
2020	19.786,78
2021	34.903,37
2022	87.138,19
2023	108.789,41
2024	126.143,22

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 8: Dades d'elaboració del gràfic 9

ANY	DESPEJA MITJANA/PERSONA (€)	DESPEJA MITJANA/DIA (€)
2016	1.028,00	130,00
2017	1.063,00	137,00
2018	1.084,00	146,00
2019	1.101,00	155,00
2020	1.045,00	134,00
2021	1.119,00	137,00
2022	1.216,00	162,00
2023	1.277,00	177,00
2024	1.345,00	186,00

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 9: Dades d'elaboració del gràfic 10

AÑO	VARIACIÓ IPH(%)
2014	1,58
2015	4,69
2016	5,53
2017	6,54
2018	1,62
2019	2,19
2020	-5,88
2021	12,84
2022	17,07
2023	8,59
2024	7,04

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 10: Dades d'elaboració del gràfic 11

PAÍS DE RESIDÈNCIA	TURISTES 2019
REGNE UNIT	18.012.482,00
ALEMANYA	11.158.022,00
FRANÇA	11.147.397,00
ITÀLIA	4.534.513,00
PAÏSOS BAIXOS	3.684.260,00

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 11: Dades d'elaboració del gràfic 12

ANY	VAB PC (M€)	PIB PC (M€)
2016	64.860,70	72.783,10
2017	71.127,00	77.015,50
2018	74.857,10	81.105,00
2019	77.663,30	84.245,90
2020	54.278,30	56.592,80
2021	44.523,80	48.626,80
2022	74.853,90	79.106,80
2023	84.822,90	89.422,00

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 12: Dades d'elaboració del gràfic 13

ANY	OCUPACIÓ TURÍSTICA (milers persones)
2016	2421,5
2017	2541,9
2018	2629,2
2019	2673,8
2020	1747,4
2021	2193,3
2022	2566,6

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 13: Dades d'elaboració del gràfic 14

ANY	ARRIBADES INTERNACIONALS
2016	75.315.009
2017	81.868.522
2018	82.808.412
2019	83.509.151
2020	18.933.103
2021	31.180.803
2022	71.659.282
2023	85.169.048
2024	93.759.298

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 14: Dades d'elaboració del gràfic 15

INDICADOR	2019	2024	VARIACIÓ %
DESPESA TOTAL (€)	91.911,97	126.143,22	37,24%
DESPESA MITJANA/TURISTA (€)	1.101	1.345	22,16%
ARRIBADES INTERNACIONALS	83.509.151	93.759.298	12,27%
PERNOCTACIONS TOTALES	342.995.594	363.065.080	5,85%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 15: Dades d'elaboració del gràfic 16

NOMBRE DE TURISTES SEGONS PAÍS DE RESIDÈNCIA	2019	2024
REGNE UNIT	18.012.482	18.382.262
ALEMANYA	11.158.022	11.939.029
FRANÇA	11.147.397	12.923.000
ITÀLIA	4.534.513	5.497.603
PAÏSOS BAIXOS	3.684.260	4.785.045

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 16: Dades d'elaboració del gràfic 17

PERNOCTACIONS TURÍSTIQUES			
ANY	ESPANYA	ITÀLIA	FRANÇA
2014	403963022	377770806	402315167
2015	422226376	392874070	410052887
2016	454957250	402962113	404763426
2017	471199729	420629155	433058728
2018	466940717	428844937	442760050
2019	469813551	436739271	446553868
2020	144677028	208447085	257875315
2021	259579759	289178142	324389046
2022	451624940	412008532	449792261
2023	484987485	447170049	460271796
2024	505166012	466158045	457644262

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 17: Dades d'elaboració del gràfic 18

	PERNOCTACIONS		DESPESA TOTAL	
	2019	2024	2019	2024
ESPANYA	469.813.551	505.166.012	41.595.813.185	54.952.021.849
ITTÀLIA	436.739.271	466.158.045	26.207.893.303	22.445.727.097
FRANÇA	446.553.868	457.644.262	82.966.729.491	101.843.440.016

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

	VARIACIÓ	
	PERNOCTACIONS	DESPESA
ESPANYA	7,52	32,11
ITTÀLIA	6,74	-14,36
FRANÇA	2,48	22,75

Annex 18: Dades d'elaboració del gràfic 19

	DESPESES PER PERNOCTACIÓ		
ANY	ESPANYA	ITÀLIA	FRANÇA
2014	60,27	46,53	197,82
2015	74,31	47,54	171,66
2016	79,21	51,92	175,85
2017	80,78	55,63	189,64
2018	86,93	62,56	195,81
2019	88,54	60,01	185,79
2020	122,30	56,68	212,77
2021	105,84	52,34	200,71
2022	96,14	51,53	201,01
2023	104,96	50,72	211,62
2024	108,78	48,15	222,54

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Laura Vidilla Picón

Treball de fi de grau

**EL TURISME A ESPANYA COM A SECTOR ECONÒMIC:
Evolució abans i després de la pandèmia de la Covid-19 (2014-2024)**

**FACULTAT D'ECONOMIA i EMPRESA
Universitat Rovira i Virgili**

Curs 2025-2026

ANNEXOS

Índex d'annexos

Annex 1: Pernotacions en establiments turístics europeus	57
Annex 2: Arribades turístiques a Europa	58
Annex 3: Pernotacions i despesa turística europees.....	59
Annex 4: Participació turística de la població en turisme de 4 o més nits	60
Annex 5: Dades d'elaboració del gràfic 6	61
Annex 6: Dades d'elaboració del gràfic 7	61
Annex 7: Dades d'elaboració del gràfic 8	61
Annex 8: Dades d'elaboració del gràfic 9	62
Annex 9: Dades d'elaboració del gràfic 10	62
Annex 10: Dades d'elaboració del gràfic 11	62
Annex 11: Dades d'elaboració del gràfic 12	63
Annex 12: Dades d'elaboració del gràfic 13	63
Annex 13: Dades d'elaboració del gràfic 14	63
Annex 14: Dades d'elaboració del gràfic 15	64
Annex 15: Dades d'elaboració del gràfic 16	64
Annex 16: Dades d'elaboració del gràfic 17	64
Annex 17: Dades d'elaboració del gràfic 18	64
Annex 18: Dades d'elaboració del gràfic 19	65

Annex 1: Pernotacions en establiments turístics europeus

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MEDITERRANI	ESPANYA	107.545.009	114.448.411	123.541.778	129.392.382	130.803.657	135.008.823	45.616.973	80.754.714	133.044.709	144.831.332	149.666.341
	PORTUGAL	17.902.297	19.780.195	21.916.899	24.557.197	25.866.422	27.895.078	10.995.396	15.132.460	27.337.455	30.813.122	32.335.412
	ITTÀLIA	106.552.352	113.392.137	116.944.243	123.195.556	128.100.932	131.381.653	55.702.138	78.670.967	118.514.633	133.636.709	139.647.943
	FRANÇA	152.958.605	157.492.941	157.263.479	166.830.634	171.475.894	174.628.055	91.889.767	117.442.342	168.935.376	180.730.009	181.099.649
	GRÈCIA	22.674.051	24.166.974	24.996.038	27.211.268	33.585.639	34.202.053	10.104.236	18.015.347	31.413.356	35.782.424	37.153.267
	COÀCIA	12.882.822	14.157.026	15.446.591	17.409.937	18.648.937	19.553.495	6.997.382	12.770.754	17.769.145	19.486.573	20.239.316
	MALTA	1.554.679	1.586.068	1.619.532	1.829.467	1.982.579	2.022.912	705.714	981.987	1.814.161	2.252.000	2.550.391
OCCIDENT I NORD	XIPRE	2.369.620	2.315.875	2.729.961	2.946.461	3.177.161	3.242.957	1.104.518	2.117.531	2.822.399	3.165.534	3.716.293
	ÀUSTRIA	33.646.592	35.350.102	37.090.751	38.586.622	40.093.480	41.321.435	21.671.644	19.757.984	35.569.674	40.650.056	42.168.369
	ALEMANYA	154.927.904	160.893.747	165.623.773	172.312.123	179.242.169	185.121.042	95.102.723	93.774.423	158.539.982	178.207.140	184.687.401
	BÈLGICA	14.641.070	15.846.926	15.210.781	16.319.257	17.559.915	18.057.611	7.376.417	10.971.971	17.626.645	18.576.023	18.916.719
	DINAMARCA	6.708.461	7.164.604	7.518.778	7.673.208	7.966.674	8.279.387	5.035.833	6.417.528	9.217.928	9.410.669	9.671.192
	IRLANDA	10.363.254	10.755.648	10.555.090	:	12.260.206	11.918.503	4.824.004	3.838.622	9.924.012	11.287.679	12.662.374
	LUXEMBURG	1.142.892	1.264.384	1.283.173	1.290.979	1.276.749	1.325.663	625.171	837.044	1.313.630	1.442.035	1.568.299
CENTRE I EST	SUËCIA	10.660.106	10.734.841	11.108.083	11.794.394	11.967.117	12.426.677	7.342.100	8.974.675	11.533.023	12.255.457	12.454.071
	FINLÀNDIA	25.852.368	28.056.573	29.074.804	29.873.967	30.736.850	31.897.702	18.686.082	23.934.830	31.873.930	32.853.276	33.613.116
	PAÏSOS BAIXOS	35.856.074	37.318.438	38.883.066	42.235.134	43.912.615	45.916.002	27.300.782	31.720.384	46.000.256	49.403.791	51.360.534
	POLÒNIA	25.083.978	26.942.056	30.108.308	31.989.344	33.895.930	35.668.091	17.878.969	22.198.972	34.249.004	36.239.201	38.842.400
	HONGRIA	10.132.916	10.913.250	11.648.144	12.459.373	13.116.056	13.454.090	5.630.715	6.565.870	11.287.199	12.202.877	13.128.391
	REPÚBLICA TXECA	15.587.076	17.195.550	18.388.853	20.000.561	21.247.150	21.998.366	10.836.444	11.383.601	19.424.164	21.977.671	22.809.595
	ESLOVÀQUIA	3.689.636	4.274.035	4.944.310	5.287.773	5.487.207	6.267.801	3.095.812	2.639.819	4.701.247	5.549.292	5.731.011
	ESLOVÈNIA	3.474.852	3.878.223	4.263.811	4.891.986	:	6.221.841	3.058.619	3.997.054	5.860.114	6.185.779	6.575.159
	ROMANIA	8.444.030	9.898.557	10.917.232	12.056.173	12.815.999	13.277.449	:	10.042.590	12.374.615	13.665.729	14.282.566
	BULGARIA	5.945.908	6.279.036	7.196.397	7.461.646	7.799.680	8.187.634	4.023.763	5.647.634	7.621.234	8.640.448	8.982.703
	ESTÒNIA	3.087.070	3.112.143	3.324.914	3.544.932	3.591.495	3.789.955	1.972.131	2.138.346	3.252.898	3.425.730	3.610.390
	LETÒNIA	2.098.381	2.139.393	2.303.643	2.577.338	2.808.808	2.853.333	1.462.965	1.306.588	2.172.069	2.435.795	2.700.567
	LITUÀNIA	2.673.531	2.805.808	3.064.514	3.253.204	3.620.390	4.037.749	2.126.714	2.467.994	3.825.203	3.992.050	4.105.565

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Taula amb el nombre total de pernoctacions per país i any (2014–2024).

Els valors marcats amb ":" indiquen dades no disponibles.

Annex 1.a Pernotacions agregades per blocs geogràfics

SUMA PER ZONES EN MILIONS DE PERNOCTACIONS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MEDITERRANI	1.428,42	1.484,27	1.540,86	1.628,39	1.672,74	1.692,96	727,08	1.074,01	1.635,59	1.742,40	1.792,86
OCCIDENT I NORD	743,07	772,40	793,73	788,65	856,80	887,14	541,12	576,37	852,70	915,97	932,88
CENTRE I EST	211,32	226,71	248,39	264,23	264,05	291,17	152,40	182,38	264,49	282,30	293,20

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Taula amb la suma de pernoctacions per zones (Mediterrani, Occident i Nord, Centre i Est), expressades en milions.

Annex 2: Arribades turístiques a Europa

MEDITERRANI	ESPANYA	107.545.009	114.448.411	123.541.778	129.392.382	130.803.657	135.008.823	45.616.973	80.754.714	133.044.709	144.831.332	149.666.341
	PORTUGAL	17.902.297	19.780.195	21.916.899	24.557.197	25.866.422	27.895.078	10.995.396	15.132.460	27.337.455	30.813.122	32.335.412
	ITÀLIA	106.552.352	113.392.137	116.944.243	123.195.556	128.100.932	131.381.653	55.702.138	78.670.967	118.514.633	133.636.709	139.647.943
	FRANÇA	152.958.605	157.492.941	157.263.479	166.830.634	171.475.894	174.628.055	91.889.767	117.442.342	168.935.376	180.730.009	181.099.649
	GRÈCIA	22.674.051	24.166.974	24.996.038	27.211.268	33.585.639	34.202.053	10.104.236	18.015.347	31.413.356	35.782.424	37.153.267
	COÀCIA	12.882.822	14.157.026	15.446.591	17.409.937	18.648.937	19.553.495	6.997.382	12.770.754	17.769.145	19.486.573	20.239.316
	MALTA	1.554.679	1.586.068	1.619.532	1.829.467	1.982.579	2.022.912	705.714	981.987	1.814.161	2.252.000	2.550.391
OCCIDENT I NORD	XIPRE	2.369.620	2.315.875	2.729.961	2.946.461	3.177.161	3.242.957	1.104.518	2.117.531	2.822.399	3.165.534	3.716.293
	ÀUSTRIA	33.646.592	35.350.102	37.090.751	38.586.622	40.093.480	41.321.435	21.671.644	19.757.984	35.569.674	40.650.056	42.168.369
	ALEMANYA	154.927.904	160.893.747	165.623.773	172.312.123	179.242.169	185.121.042	95.102.723	93.774.423	158.539.982	178.207.140	184.687.401
	BÈLGICA	14.641.070	15.846.926	15.210.781	16.319.257	17.559.915	18.057.611	7.376.417	10.971.971	17.626.645	18.576.023	18.916.719
	DINAMARCA	6.708.461	7.164.604	7.518.778	7.673.208	7.966.674	8.279.387	5.035.833	6.417.528	9.217.928	9.410.669	9.671.192
	IRLANDA	10.363.254	10.755.648	10.555.090	:	12.260.206	11.918.503	4.824.004	3.838.622	9.924.012	11.287.679	12.662.374
	LUXEMBURG	1.142.892	1.264.384	1.283.173	1.290.979	1.276.749	1.325.663	625.171	837.044	1.313.630	1.442.035	1.568.299
	SUÈCIA	10.660.106	10.734.841	11.108.083	11.794.394	11.967.117	12.426.677	7.342.100	8.974.675	11.533.023	12.255.457	12.454.071
	FINLÀNDIA	25.852.368	28.056.573	29.074.804	29.873.967	30.736.850	31.897.702	18.686.082	23.934.830	31.873.930	32.853.276	33.613.116
	PAÏSOS BAIXOS	35.856.074	37.318.438	38.883.066	42.235.134	43.912.615	45.916.002	27.300.782	31.720.384	46.000.256	49.403.791	51.360.534
CENTRE I EST	POLÒNIA	25.083.978	26.942.056	30.108.308	31.989.344	33.895.930	35.668.091	17.878.969	22.198.972	34.249.004	36.239.201	38.842.400
	HONGRIA	10.132.916	10.913.250	11.648.144	12.459.373	13.116.056	13.454.090	5.630.715	6.565.870	11.287.199	12.202.877	13.128.391
	REPÚBLICA TXECA	15.587.076	17.195.550	18.388.853	20.000.561	21.247.150	21.998.366	10.836.444	11.383.601	19.424.164	21.977.671	22.809.595
	ESLOVÀQUIA	3.689.636	4.274.035	4.944.310	5.287.773	5.487.207	6.267.801	3.095.812	2.639.819	4.701.247	5.549.292	5.731.011
	ESLOVÈNIA	3.474.852	3.878.223	4.263.811	4.891.986	:	6.221.841	3.058.619	3.997.054	5.860.114	6.185.779	6.575.159
	ROMANIA	8.444.030	9.898.557	10.917.232	12.056.173	12.815.999	13.277.449	:	10.042.590	12.374.615	13.665.729	14.282.566
	BULGARIA	5.945.908	6.279.036	7.196.397	7.461.646	7.799.680	8.187.634	4.023.763	5.647.634	7.621.234	8.640.448	8.982.703
	ESTÒNIA	3.087.070	3.112.143	3.324.914	3.544.932	3.591.495	3.789.955	1.972.131	2.138.346	3.252.898	3.425.730	3.610.390
	LETÒNIA	2.098.381	2.139.393	2.303.643	2.577.338	2.808.808	2.853.333	1.462.965	1.306.588	2.172.069	2.435.795	2.700.567
	LITUÀNIA	2.673.531	2.805.808	3.064.514	3.253.204	3.620.390	4.037.749	2.126.714	2.467.994	3.825.203	3.992.050	4.105.565

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Taula amb el nombre total d'arribades en establiments turístics per país i any.

Els valors marcats amb ":" indiquen dades no disponibles.

Annex 2.a Rànquing de països segons la variació d'arribades (2020 vs 2019)

	CAIGUDA 2020
GRÈCIA	-70,457
ESPANYA	-66,212
XIPRE	-65,941
MALTA	-65,114
CROÀCIA	-64,214
PORTUGAL	-60,583
IRLANDA	-59,525
BÈLGICA	-59,151
HONGRIA	-58,149
ITÀLIA	-57,603

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Classificació dels països de la UE segons la variació percentual del nombre d'arribades entre 2019 i 2020.

Annex 3: Pernoctacions i despesa turística europees

	PERNOCTACIONS		DESPESA TOTAL	
	2019	2024	2019	2024
ESPANYA	469.813.551	505.166.012	41.595.813.185	54.952.021.849
PORTUGAL	77.594.254	88.073.583	4.117.655.981	5.527.049.184
ITTÀLIA	436.739.271	466.158.045	26.207.893.303	22.445.727.097
FRANÇA	446.553.868	457.644.262	82.966.729.491	101.843.440.016
GRÈCIA	143.594.467	152.944.662	2.327.213.571	3.420.776.159
COÀCIA	91.178.083	93.643.696	1.660.333.106	2.675.948.747
MALTA	9.911.282	11.320.179	632.948.272	856.576.354
XIPRE	17.573.684	17.909.478	1.919.673.270	2.371.063.747
ÀUSTRIA	127.890.554	131.201.233	16.074.971.058	27.307.215.356
ALEMANYA	436.954.848	439.619.668	153.519.712.949	202.064.637.996
BÈLGICA	42.512.847	44.843.098	10.881.422.815	15.632.274.960
DINAMARCA	34.325.625	39.816.638	16.400.104.836	10.420.196.136
IRLANDA	32.580.794	41.677.951	9.036.079.211	13.557.677.058
LUXEMBURG	3.164.756	3.684.469	2.443.555.425	4.221.689.976
SUÈCIA	63.175.281	64.116.085	35.262.188.338	52.343.309.077
FINLÀNDIA	23.095.660	22.678.358	14.613.381.650	14.066.681.207
PAÏSOS BAIXOS	123.442.571	145.237.994	22.663.564.647	29.137.068.955
POLÒNIA	93.342.738	97.648.143	15.009.355.860	21.799.234.415
HONGRIA	33.199.961	31.802.810	3.260.193.711	4.991.033.845
REPÚBLICA TX	57.024.767	57.236.084	5.565.684.230	7.084.064.189
ESLOVÀQUIA	17.225.333	14.666.864	3.719.588.133	4.955.793.577
ESLOVÈNIA	15.758.691	16.835.403	1.306.896.014	2.937.508.500
ROMANIA	29.889.894	30.231.204	3.347.904.112	6.154.700.202
BULGARIA	27.154.791	27.646.201	939.535.053	1.835.785.512
ESTÒNIA	6.967.047	6.645.908	1.877.201.919	2.347.161.263
LETÒNIA	1.658.379	1.850.960	875.437.970	1.303.437.749
LITUÀNIA	8.946.758	8.640.124	1.249.016.540	1.661.493.034

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Taula amb les dades de pernoctacions i despesa turística corresponents als anys 2019 i 2024.

Annex 3.a Variació de pernoctacions i despesa (2024 vs 2019)

	VARIACIÓ	
	PERNOCTACIONS	DESPESA
ESPANYA	7,524785295	32,1095025
PORTUGAL	13,50528997	34,2280465
ITTÀLIA	6,736003825	-14,355088
FRANÇA	2,483551212	22,7521449
GRÈCIA	6,511528749	46,9902119
COÀCIA	2,704172888	61,1693905
MALTA	14,21508338	35,3311782
XIPRE	1,910777501	23,5139221
ÀUSTRIA	2,588681413	69,8741183
ALEMANYA	0,60986164	31,6212974
BÈLGICA	5,481286633	43,6602109
DINAMARCA	15,99683327	-36,462625
IRLANDA	27,92183947	50,0393782
LUXEMBURG	16,42189793	72,7683331
SUÈCIA	1,489196384	48,440331
FINLÀNDIA	-1,806841632	-3,7410947
PAÏSOS BAIXOS	17,6563262	28,5634869
POLÒNIA	4,612469156	45,2376412
HONGRIA	-4,208291088	53,090101
REPÚBLICA TX	0,370570563	27,2811014
ESLOVÀQUIA	-14,85294363	33,2350088
ESLOVÈNIA	6,83249643	124,769872
ROMANIA	1,141890968	83,8374098
BULGARIA	1,809662243	95,3929772
ESTÒNIA	-4,609399075	25,0350982
LETÒNIA	11,61260484	48,8897893
LITUÀNIA	-3,427319706	33,0241018

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Càlcul de la variació percentual de les pernoctacions i de la despesa turística entre 2019 i 2024

Annex 4: Participació turística de la població en turisme de 4 o més nits

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MEDITERRANI	ESPANYA	38,16	48	50,46	49,84	52,72	54,56	48,96	38,97	49,25	53,64	54,59
	PORTUGAL	16,3	17,06	29,68	30,37	32,53	36,56	25,62	30,69	32,42	36,2	34,72
	ITÀLIA	33,21	36,5	35,32	36,32	39,33	39,68	23,01	28,4	37,39	36,38	35,71
	FRANÇA	65,37	65,02	63,06	57,35	58,76	58,42	59,4	63,44	62,6	67,09	64,17
	GRÈCIA	33	30,17	29,2	33,2	36,2	34,82	29,23	32,49	37,67	38,99	40,74
	COÀCIA	34,04	29,86	30,82	34,01	35,37	39,26	27,9	30,82	37,71	39,37	41,96
	MALTA	39,85	39,12	44,59	50,61	54,83	54,39	18,77	25,87	49,05	39,07	42,32
	XIPRE	47,71	53,12	53,03	52,49	55,67	58,96	32,54	36,89	45,09	50,56	51,11
OCCIDENT I NORD	ÀUSTRIA	58,92	58,78	59,93	59,74	60,62	60,95	38,09	45,39	60,4	59,88	60,33
	ALEMANYA	65,38	64,6	64,05	61,44	65,95	63,36	43,17	51,48	57,68	63,26	69,15
	BÈLGICA	46,26	47,69	50,06	52,57	55,39	57,34	33,81	41,26	50,55	58,54	58,46
	DINAMARCA	73,47	71,84	73,83	60,7	48,8	52,34	30,98	:	36,95	43,97	42,95
	IRLANDA	56,2	54,94	56,12	56,09	57,9	57,46	33,05	45,02	56,71	63,68	64,94
	LUXEMBURG	67,12	74,6	75,54	75,18	44,49	44,65	59,27	68,48	75,09	74,15	75,98
	SUÈCIA	47,58	53,15	48,77	66,94	68,03	69,92	49,59	58,31	59,61	29,15	60,55
	FINLÀNDIA	67,73	70,83	68,92	69,1	70,13	64,81	47,78	53,78	61,65	60,79	59,72
	PAÏSOS BAIXS	72,26	72,8	74,9	75,44	75,46	75,51	52,11	66,76	73,81	74,47	75,32
CENTRE I EST	POLÒNIA	36,49	36,61	38,64	39,74	40,94	41,88	26,6	34,33	39,29	45,14	45,56
	HONGRIA	34,7	35,89	36,72	36,3	37,8	38,03	19,23	24,77	31,6	34,84	35,32
	REPÚBLICA T	65,6	60,52	61,17	62,9	60,18	61,3	45,81	52,51	57,47	59,29	60,17
	ESLOVÀQUIA	39	46,54	47,87	48,73	53,03	55,76	20,25	23,91	39,06	39,96	45,23
	ESLOVÈNIA	51,85	52,29	53,54	55,62	59,46	54,08	40,18	41,28	53,39	50,34	51,07
	ROMANIA	10,46	10,69	9,66	10,24	11,04	12,6	9,48	10,73	11,61	11,3	12,07
	BULGÀRIA	16,69	21,57	20,22	25,93	24,53	27,06	18,41	16,09	18,06	21,46	21,32
	ESTÒNIA	43,22	41,47	43,93	43,87	55,58	44,82	20,6	24,65	39,25	42,76	44,66
	LETÒNIA	27	30,03	32,34	55,3	36,26	30,01	16,96	19,46	32,69	37,23	40,57
	LITUÀNIA	28,32	28,11	26,96	27,53	26,92	27,67	10,81	11,65	22,8	24,82	26,56

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Taula amb el percentatge de població que realitza viatges de 4 o més nits.

Els valors marcats amb ":" indiquen dades no disponibles.

Annex 4.a Participació mitjana per blocs geogràfics

%PARTICIPACIÓ MTJÀ PER ZONA GEOGRÀFICA	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MEDITERRANI	36,10	37,16	40,40	41,88	44,54	46,06	31,00	34,61	43,02	44,13	44,74
OCCIDENT I NORD	60,89	62,53	62,78	63,69	59,96	60,06	42,11	53,00	58,08	56,72	62,27
CENTRE I EST	31,52	33,07	33,28	36,64	36,60	36,08	20,41	23,06	31,34	33,53	35,01

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat

Càlcul del percentatge mitjà de participació turística per zones (Mediterrani, Occident i Nord, Centre i Est).

Annex 5: Dades d'elaboració del gràfic 6

PERÍODE	OCUPATS TURÍSTICS (milers)	PIB TURÍSTIC (%)
2016	2.421,5	6,5
2017	2.541,9	6,6
2018	2.629,2	6,7
2019	2.673,8	6,8
2020	1.747,4	5,1
2021	2.193,3	3,9
2022	2.566,6	5,8

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 6: Dades d'elaboració del gràfic 7

ANY	PERNOCTACIONS RESIDENTS ESPANYOLS	PERNOCTACIONS RESIDENTS ESTRANGERS
2014	104.729.888	190.530.741
2015	110.254.904	197.980.823
2016	114.239.133	216.929.812
2017	115.834.589	224.748.124
2018	116.499.743	223.481.184
2019	119.609.239	223.386.354
2020	51.151.048	41.071.988
2021	90.699.916	82.106.777
2022	120.037.593	200.328.516
2023	121.724.866	224.789.969
2024	122.022.962	241.042.118

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 7: Dades d'elaboració del gràfic 8

ANY	DESPESA TOTAL DELS TURISTES (M€)
2016	77.415,54
2017	87.003,93
2018	89.750,75
2019	91.911,97
2020	19.786,78
2021	34.903,37
2022	87.138,19
2023	108.789,41
2024	126.143,22

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 8: Dades d'elaboració del gràfic 9

ANY	DESPESA MITJANA/PERSONA (€)	DESPESA MITJANA/DIA (€)
2016	1.028,00	130,00
2017	1.063,00	137,00
2018	1.084,00	146,00
2019	1.101,00	155,00
2020	1.045,00	134,00
2021	1.119,00	137,00
2022	1.216,00	162,00
2023	1.277,00	177,00
2024	1.345,00	186,00

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 9: Dades d'elaboració del gràfic 10

AÑO	VARIACIÓ IPH(%)
2014	1,58
2015	4,69
2016	5,53
2017	6,54
2018	1,62
2019	2,19
2020	-5,88
2021	12,84
2022	17,07
2023	8,59
2024	7,04

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 10: Dades d'elaboració del gràfic 11

PAÍS DE RESIDÈNCIA	TURISTES 2019
REGNE UNIT	18.012.482,00
ALEMANYA	11.158.022,00
FRANÇA	11.147.397,00
ITÀLIA	4.534.513,00
PAÏSOS BAIXOS	3.684.260,00

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 11: Dades d'elaboració del gràfic 12

ANY	VAB PC (M€)	PIB PC (M€)
2016	64.860,70	72.783,10
2017	71.127,00	77.015,50
2018	74.857,10	81.105,00
2019	77.663,30	84.245,90
2020	54.278,30	56.592,80
2021	44.523,80	48.626,80
2022	74.853,90	79.106,80
2023	84.822,90	89.422,00

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 12: Dades d'elaboració del gràfic 13

ANY	OCUPACIÓ TURÍSTICA (milers persones)
2016	2421,5
2017	2541,9
2018	2629,2
2019	2673,8
2020	1747,4
2021	2193,3
2022	2566,6

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 13: Dades d'elaboració del gràfic 14

ANY	ARRIBADES INTERNACIONALS
2016	75.315.009
2017	81.868.522
2018	82.808.412
2019	83.509.151
2020	18.933.103
2021	31.180.803
2022	71.659.282
2023	85.169.048
2024	93.759.298

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 14: Dades d'elaboració del gràfic 15

INDICADOR	2019	2024	VARIACIÓ %
DESPESA TOTAL (€)	91.911,97	126.143,22	37,24%
DESPESA MITJANA/TURISTA (€)	1.101	1.345	22,16%
ARRIBADES INTERNACIONALS	83.509.151	93.759.298	12,27%
PERNOCTACIONS TOTALES	342.995.594	363.065.080	5,85%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 15: Dades d'elaboració del gràfic 16

NOMBRE DE TURISTES SEGONS PAÍS DE RESIDÈNCIA	2019	2024
REGNE UNIT	18.012.482	18.382.262
ALEMANYA	11.158.022	11.939.029
FRANÇA	11.147.397	12.923.000
ITÀLIA	4.534.513	5.497.603
PAÏSOS BAIXOS	3.684.260	4.785.045

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 16: Dades d'elaboració del gràfic 17

PERNOCTACIONS TURÍSTIQUES			
ANY	ESPANYA	ITÀLIA	FRANÇA
2014	403963022	377770806	402315167
2015	422226376	392874070	410052887
2016	454957250	402962113	404763426
2017	471199729	420629155	433058728
2018	466940717	428844937	442760050
2019	469813551	436739271	446553868
2020	144677028	208447085	257875315
2021	259579759	289178142	324389046
2022	451624940	412008532	449792261
2023	484987485	447170049	460271796
2024	505166012	466158045	457644262

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

Annex 17: Dades d'elaboració del gràfic 18

	PERNOCTACIONS		DESPESA TOTAL	
	2019	2024	2019	2024
ESPANYA	469.813.551	505.166.012	41.595.813.185	54.952.021.849
ITTÀLIA	436.739.271	466.158.045	26.207.893.303	22.445.727.097
FRANÇA	446.553.868	457.644.262	82.966.729.491	101.843.440.016

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE

	VARIACIÓ	
	PERNOCTACIONS	DESPESA
ESPANYA	7,52	32,11
ITTÀLIA	6,74	-14,36
FRANÇA	2,48	22,75

Annex 18: Dades d'elaboració del gràfic 19

	DESPESES PER PERNOCTACIÓ		
ANY	ESPANYA	ITÀLIA	FRANÇA
2014	60,27	46,53	197,82
2015	74,31	47,54	171,66
2016	79,21	51,92	175,85
2017	80,78	55,63	189,64
2018	86,93	62,56	195,81
2019	88,54	60,01	185,79
2020	122,30	56,68	212,77
2021	105,84	52,34	200,71
2022	96,14	51,53	201,01
2023	104,96	50,72	211,62
2024	108,78	48,15	222,54

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'INE